

Smet

REVUE PRE DUCHOVNÝ ŽIVOT

Roč. I.

1941

Č. 6.

O B S A H : Šurjanský: Ježiš Kristus včera i dnes i na veky, 241. Müller: Závaznosť k dokonalosti, 249. Búda: Chlieb anjelov, 256. Garrigou-Lagrange: Odovzdanosť dôverujúca Prozreteľnosti, 260. Rajec: Príď kráľovstvo Tvoje, 265. Müller: Jedna Cirkev Kristova, 268. Babor: Vo Stvoriteľových službách, 272. Do výšav, 274. Život, 278. Literatúra, 282.

Redaktor: prof. Dr. Inocent Müller, OP.

Spolupracovníci: P. Mag. Dr. Metod Habáň, OP, Univ. prof. P. Mag. R. Garrigou-Lagrange, OP, Rím, Univ. prof. Dr. P. Mag. Gašpar Friethoff, OP, Fribourg, Univ. prof. Dr. Jozef Búda, Univ. prof. Dr. Jozef Babor, Univ. prof. Dr. Alojz J. Chura, prof. P. Emilián Soukup, OP, P. Vojtech Müller, OP, prof. Dr. Anton Surjanský, prof. Dr. M. Chladný Hanoš, Dr. Pavol Beňuška, Dr. Juraj Rajec, prof. Ján Haranta, P. Mastylák, CSSR Rím, P. Aquinas Mária Gabura, OP.

REDAKČIA: Trenčín, Námestie sv. Anny 1.

ADMINISTRÁCIA: Trenčín, Námestie sv. Anny 10.

Časopis vychádza prvého každého mesiaca okrem prázdnin. Závierka čísla do 5. v mesiaci. Predplatné na rok 30 Ks. Bohoslovci a študenti 25 Ks. Pre Maďarsko 8 Pengő. — Číslo šeku 6181.

UPOZORNENIE. V júli a v auguste SMER nevyjde, tieto čísla teda nereklamujte.

S M E R I S T I! Cez prázdniny rozídete sa po celom Slovensku. Pridete medzi ľudí, známych i neznámych, ktorí SMER nepoznajú. Kofko je takých?! A predsa mnohé duše túžia po hlbších pravdách, po duševnom pokrme, ktorý na svete nenahradí nič. Každodenná skúsenosť nás presvedčuje o tom, že nevedomosť v náboženských pravdách a plytkosť v duchovnom živote je príčina rodinných nešťastí i verejného neporiadku. Kristov duch musí sa usídlif v dušiach našich sestier a bratov, ak im chceme účinne pomôcť. Akákoľvek iná pomoc bez duševnej pomoci je chvíľkový sen a krátky tieň, ktorý zmizne a zanechá za sebou len chlad a smútok. Smeristické hnutie chce tento chlad odstrániť. Z našej doterajšej práce mohli ste vycítiť, že chceme jednotlivcom i spoločnosti len dobro. S hľadiska večnosti meráme všetko a súdime o všetkom. SMER je Váš najlepší priateľ, lebo sa stará o Vaše duševné dobro, v ktorom dobro pozemské i hmotné je skryté sfa jadierko vo škrupine. A keďže chceme byť osožní celému národu, prosíme vás o pomoc. Získajte nám nových SMERISTOV! Keď potrebujete propagačné čísla, napíšte nám, pošleme Vám ich zadarmo. Povinnosťou každej SMERISTKY a každého SMERISTU nech je: Získať jedného čitateľa a predplatiteľa SMERU. Pripojené lístky použité na to, aby ste nám mohli oznámiť presnú adresu nových členov SMERISTICKEJ rodiny. Pamätajte, že patríte medzi základné stĺpy nášho hnutia, preto nech nie je medzi vami ani jeden, ktorý by neprivedol do našich radov nového SMERISTU!

Ježiš Kristus včera i dnes i na veky...

Kristocentrické videnie dejín

Sv. Pavol v liste k Židom ukazuje čitateľom veľkolepý obraz Ježiša Krista, Syna Božieho a Veľkňaza, ktorý svojou smrťou a svojou krvou priniesol Bohu obeť smierenia a vykúpenia za ľudstvo. Sebažertvou lásky stal sa počiatkom, základom nového života svojich verných, ktorý vždy a všade a vo všetkom má byť usmernený ním, Kristom.

Zemský, časný život je charakterizovaný ustavičnou zmenou. Všetko sa mení, veci aj ľudia. Všetko plynie a nič neostáva, povedal grécky filozof Heraklitos. A naša denná skúsenosť mu dáva za pravdu.

Kresťan má však i vo víre menlivého bytia a udalosti stály a istý stred: osobu Ježiša Krista, Bohočloveka. Ježiš Kristus je vždy ten istý, včera i dnes i na veky.¹

Čítame málo takých vážnych a obsažných viet, ako je táto. Sv. Pavol ňou načrtol veľkolepé kristocentrické videnie dejín: Kristus, nezmeniteľný stred všetkého súcna, všetkého denia. Primeraný výklad k týmto niekoľkým slovám by musel zachytiť celé dejiny Cirkvi, najmä jej vnútorného života, a naznačiť i perspektívu duchovnej budúcnosti ľudstva. Nadhodíme si teda aspoň niekoľko myšlienok tohto chápania dejín.

1. Ježiš Kristus včera...

Dejiny ľudstva podľa vôle samého Stvoriteľa sú kristocentricky usmernené: vyvíjajú sa ku plnosti časov, v ktorej má prísť ten, čo rozšliape hlavu hada, rajskeho zvodcu. Boh

¹ Žid. 13, 8.

vo svojej dobrotivosti nedovolil, aby padlé ľudstvo navždy ostalo v područí Zlého. Preto prisľúbil tajomného Muža — Spasiteľa.

Hoci ľudstvo sa vo svojej slabosti viac a viac odďaľovalo od svojho Tvorcu a mravne klesalo nižšie, aspoň v podvedomí svojich najlepších duchov nestratilo túto nádej. A Boh, aby ju tým istejšie zachoval, sveril ju národu izraelskému, ktorý sa stal vyvoleným nositeľom mesianskej myšlienky.

Bol to však národ malý, slabý, nedobrý a neverný. Len rodoláske svojho najväčšieho vodcu Mojžiša môže ďakovať, že ho Boh vo spravodlivom hneve nezavrhol a nezničil.² Smutné sú celé jeho dejiny. Tvoria nepretržitú reťaz náboženskej vierolomnosti. Vyvolený národ nezachoval smluvu, ktorú pod horou Zákona uzavrel s Bohom Jahveh.

Darmo Boh Izraelitov káral ústami svojich prorokov; neposlúchli ich, vysmiali sa im, ba ich i pozabijali.³ Darmo ich stihala trestajúca pravica Božia neprestajnými politickými a národnými nešťastiami a porážkami. Dejiny „vyvoleného“ národa neodvratne spely k poslednej katastrofe, nad ktorou zaupel prorok Jeremiáš. Ale ani potom Izrael nevstúpil do seba; vo svojich predstaviteľoch, kňazoch a kniežatách, stal sa napokon pokolením prázdnych formalistov a pretváračov.

Splnil však svoje dejinné a prozreteľné poslanie; mesianskú nádej donosil až do jej splnenia. Lež práve v tom je najväčšia tragédia dejín, že národ, ktorého bytnostným opodstatnením bolo nosiť nádej v Krista, stal sa jeho katom! Plod najživotnejších túžob Izraela dozrel na kríži . . .

Strašné sú to dejiny! Ani by sme neverili, že to Boh tak viedol osudy svojho národa,

² Deut. 9, 13—19.

³ Porov. Mat. 23, 34—37.

z ktorého sa mal ľudsky zrodiť jeho Syn. Božia múdrosť je však nevyspytateľná, prevyšuje všetok náš um, ba často je v protive s jeho výmyslami.

2. Koľko udalostí nesmierneho politického a kultúrneho dosahu hýbalo svetom, keď sa v Betleheme narodil Syn Boží! Zem nimi rozhybaná si skoro ani nevšimla príchodu svojho najvyššieho Kráľa, iba nebesá zaspievaly anjelské Sláva a Pokoj... A život i pôsobenie Ježiša Krista uplynuly práve tak ticho, nebadane v najodľahlejšom kúte rímskeho impéria. Ba skončili sa hrozným nezdarom: smrťou na kríži!

Ale i tento raz chodníky Božie boli iné než cesty ľudské; križ Kristov sa stal víťazným znamením, v ktorom sa vyvíjaly nasledujúce storočia, či už v boji preň a či v boji proti nemu. Kristus sa stal zjavne stredom dejín ľudstva, ich jediným smyslom. Bez neho všetok ten ľudský zmätok, v ktorom sa svižaly národy Európy, nebol by mal usmernenia a cieľa.

V tomto prúde udalostí a prenasledovaní Ježiš Kristus bol svojim verným silou, o ktorú sa mohli vždy oprieť, v živote i v smrti, v radoostiach i v najhroznejších mukách. Bola to isté zázračná moc, ktorá z malých Tarzičov a Agnesiek urobila veľkých hrdinov kresťanskej viery! A tak isto mohutná bola, keď skryto a nebadane podmieňovala plodný, tvorivý život najväčších synov a dcier ľudstva. Pravda, ich životná dráha nie je značená krvou iných a ich dielo nie je vyryté mečom, lež vo smetiach takzv. „svetových“ udalostí sú predsa perlami pravého duchovného obsahu. V nich sa skrýva Ježiš Kristus.

3. Tiež osudy národov, ktoré ešte nepočuly zvesť kresťanského evanjelia a žily aj žijú bez Krista, sú predsa nim určené. Zrejú pre neho. Príde i pre ne plnosť časov, keď prijmú sladké

jarmo kresťanského učenia, ktoré pozdvihne ich doterajší život náboženský, kultúrny, sociálny a národný.

Už teraz, aspoň nepriamo, cítia blahodarný vplyv evanjelia, keď prijímajú hodnoty európskej kultúry, ktorá vo svojich základoch je kresťanská. Práve prvý zákon Kristov, zákon lásky k bližnému, idea rovnoprávnosti všetkých ľudí si vo forme rozličných sociálnych reforiem razí cestu do pohanského sveta. Veľká škoda však, že sprostredkovateľmi kultúry západnej sú často menej hodní členovia našej spoločnosti, ktorí do čistého vína duchovných hodnôt miešajú blen moderného pohanstva a nemravnosti.

Pohanstvo teda smeruje ku Kristovi, v ňom má svoj smysel, i keď sa toto tvrdenie zdá paradoxné. Ak by Krista nedosiahlo, zahynie.

4. A Ježiš Kristus dnes?

Aj dnes, na prelome vekov, Kristus je ten istý, ako bol v dejinnom „včera“: je stredom všetkých dejov.

Oko neosvietené vierou v bludisku dnešných prevratov ťažko nájde nejaké spojivo. Udalosti sa rútia ako apokalyptickí jazdci, drviac a ničiac všetko, čo vytvorily predošlé veky. Ako by nová generácia chcela tvoriť novú zem a novú spoločnosť, a to bez Krista, ako hrdo prizvukujú mnohí priekopníci týchto ideálov.

A Boh to trpí!

Iste, prvý činiteľ ľudských dejín je Božia vôľa. Nič sa nestane, čo by Boh nevedel a nedovolil, aby sa stalo: Či dvoch vrabcov nepredávajú za šesťák? A predsa ani jeden z nich nepadne na zem bez (vôle) Otca vášho (nebeského)...⁴ Ba pred zrakom Božej večnosti všetky dejiny od prvopočiatku až do poslednej chvíle sú niečím dokonaným. Pre večného

⁴ Mat. 10, 29.

Boha nejestvuje sled časov ako pre nás. Pre neho je všetko večné „teraz“ — sempiternum nunc, ako hovoria teológovia.

Boh však chcel dovoliť a dovolil, aby sa v ľudských dejinách uplatnili i iné determinatívne, určovacie sily: tajomstvo slobodnej vôle rozumných tvorov a tajomstvo zla — mysterium iniquitatis, ako ho nazýva sv. Pavol.⁵ Tieto často určujú vývoj ľudstva proti Bohu a proti Kristu.

Mysterium iniquitatis! Práve tam, kde sa stáva, tvorí niečo veľkého, na prelome storočí, keď sa všetok svet otriasa víchrami a otrasmi úžasných prevratov, zjavuje sa démon — knieža tohto sveta.⁶ Hrá sa s veľkými ľuďmi a nimi vytvára, čo je na zemi najviditeľnejšie, to, čo my menujeme „svetovými dejinami“. Démonický ráz týchto periód prezrádza sa chvatom a protikresťanskými, priamo protibožskými krčami, v ktorých sa takmer svíja ľudstvo. Toľko zla sa nemôže skrývať v ľudskej duši, ktorá je v podstate dobrá a šlachetná a nevyhnutne speje k Bohu. Skrýva sa tu démon dejín.

Ale i sám človek zneužíva svoju slobodu a neraz sa rozhoduje proti Bohu a proti Kristu.⁷ Úžasný, titanský obraz: tvor bojuje proti svojmu Tvorcovi! A to niekedy s plným vedomím tohto svojho postoja.

Prečo Boh nezasiahne rúhača svojimi hromami a bleskami? Nechá vyzúriť sa týmto odbojným silám, nechá ľudí „hrať“ sa a — smeje sa... Strašný je tento smiech Boha v ľudských dejinách! Najväčší trest, aký môže na svet prísť.

5. Kristova Cirkev na prelome vekov naoko nečinne klačí so sopnutými rukami a modlí sa. Nepodniká nič proti toľkým nebezpečenstvám.

⁵ 2 Sol. 2, 7.

⁶ Ján, 12, 31; 14, 30; 16, 11.

⁷ Porov. Ž. 2, 2.

Nevesta Kristova je však Matkou tisícročí, nie je dcérou dneška. Prežila už i horšie časy. Krv viac než päťdesiatich miliónov jej mučeníkov nie nadarmo zvlažila jej korene a postriekala jej biele kvety. Dala nesmierne sily rukám, ktoré pracujú i v modlitbe. Cirkve nečaká všetko od prítomnosti ako ľudia a národy, má oči obrátené do budúcnosti, a tá patrí jej. Vie, že brány pekelné ju nepremôžu.⁵

A pravý život Cirkvi a kresťana je vo vnútri, kde duša a Boh sú v najvrúcnejšom pomere ja a ty, kam nezasiahnu vlny zvráteného povrchu „svetových dejín“. Modernému mysliteľovi, ktorý sa nedíva na veci s hľadiska teologického, sa to hádam zdá nesmyselné tvrdenie. A predsa bohatý vnútorný život jedinej duše spojenej s Bohom má väčší význam, ako všetky politické a kultúrne a sociálne deje sveta bez Boha a bez Krista. Bytie zakotvené v Kristu, i keby v očiach sveta bolo tým najúbohejším a najchudobnejším, znamená viac než pokusy bezbožníckeho nadčloveka, ktorý, hádam, rúca storočia a vytvára nové doby. Pred skúmajúcim zrakom večného Sudcu sú to len veľké, krásne bubliny, ktoré sa rozplynú v niekoľko kvapiek špinavej vody.

Čo osoží človeku, keby celý svet získal, ale na duši by škodu utrpel?⁶

6. Zato postoj kresťana ku prítomnosti, k jej dejom a potrebám a hodnotám nie je a nesmie byť záporný. Práve kresťan chce a musí utvárať dejiny. Ide predsa o to, aby sa kráľovstvo Kristovo uskutočnilo aj na tomto svete.

Kresťan sa neuspokojí tým, že Kristus je Kráľom jeho duše, chce ho vo slávnom triumfe vyviesť do širého sveta; chce, aby panoval nad celou ľudskou spoločnosťou. Bolí ho, keď vidí, že myšlienka kráľovstva Kristovho je zatlá-

⁵ Mat. 16, 18.

⁶ Mat. 16, 26.

čaná a usiluje sa, nakoľko mu sily stačia, aby pomohol k jej plnému a konečnému víťazstvu.

Je si však dobre vedomý, že cesty Božie sú často iné, než si ich predstavuje naša myseľ. Boh tvorí tíško ako samo bytie, čo koluje v súcne. I moderným Eliášom, ktorí by chceli do behu udalostí zasiahnuť trestajúcimi hromami, platí napomenutie: Boh nie je vo víchre, ani v búrke, ani v ohni.¹⁰ Slávny príchod kráľovstva Božieho, za zvuku anjelských trúb, je rezervovaný poslednému dňu dejín, nie našej prítomnosti.

Veriaci kresťan vie, že i démonické vzopnutie síl proti Kristu a jeho Cirkvi má veľký význam v dejinách Božieho kráľovstva: skúša a tuží verných, odstraňuje však slabošských oportunistov. Odrezáva plané výhonky na strome Cirkvi, aby mohly nehatene vyrastať mohutné a zdravé konáre životnejších pokolení.

7. Vo všetkých týchto búrkach a ľudsky beznádejných perspektívach Kristus je nám tým istým, čím bol hrdinom kresťanskej minulosti: prisľúbený Pomazaný, Syn Boží, jediný Sprostredkovateľ medzi Bohom a ľuďmi, jediný prameň spásy pre všetkých ľudí a pre všetky časy. Je nezmeniteľnou skutočnosťou, ktorá i v chaotickom víre rozorvanej prítomnosti je istým a pevným základom kresťanského života.

Kresťan, ktorého život je ozaj z Krista a v Kristu a pre Krista, nemusí sa báť shonu dnešných udalostí. I v hmlách tých najväčších prevratov ľudskej spoločnosti, i v krvavej žiare vojen, ba i v penách protikresťanského besnenia vidí jasný bod: Krista. Oň sa rozrážajú vlny všetkých útokov, on bol a je stredom všetkého bytia a denia, do mora jeho večnosti sa lejú všetky rieky ľudských dejín.

8. Ježiš Kristus i na veky!

Ostáva ustavične ten istý. Je kráľ časov.

¹⁰ Porov. 3 Kráľ. 19, 11—12.

i budúcnosti. Ba práve v budúcnosti sa plno uplatní jeho kráľovské právo.

Nevieme, ako sa budú vyvíjať roky, storočia dejinnej budúcnosti. Možno, že proti všetkým našim túžbam a očakávaniam. Kto vie, či pre Cirkev Kristovu neprídu ešte ťažšie chvíle ako dosiaľ. Božie cesty sú nevyspytateľné!

Vieme však, ako sa ľudské dejiny skončia. Sv. Ján, Apoštol, v knihe Zjavenia podáva nám mohutné apokalyptické videnie tohto posledného obdobia. Sú to pošmúrne, strašné obrazy drámy, ktoré ani geniálna obrazotvornosť najväčších umelcov nemohla primerane zachytiť!

Antikrist bude mať vtedy bohatú žatvu! Lež i tento boj skončí sa posledným a konečným víťazstvom Kráľa pokoja — Baránka, a príde večnosť nových nebies a novej zeme.¹¹ Nebeský Jeruzalem bude sídlom vyvolených, ktorí budú žiť s Bohom a s Baránkom,¹² budú vidieť jeho tvár a jeho meno bude na ich čelách.¹³

Ako však písať o veciach, ktoré Boh pripravil tým, čo ho milujú, keď ich oko nevidelo, ani ucho nepočulo, ani ľudský um si nepredstavil?¹⁴

9. Pravda, chceli by sme skoro, už dnes vidieť uskutočnenie Kristovho kráľovstva. Zdá sa nám nevysvetliteľné, prečo Boh zdržuje svoj príchod. Musíme však trpezlivo čakať, ako nás napomína sv. Peter: Na to jedno však nezapúšťajte, predraží, že jeden deň je pred Pánom ako tisíc rokov a tisíc rokov ako jeden deň. Pán nezadržuje splnenie svojho sľubu, ako to niektorí za zdržovanie považujú, lež pre vás je zhovievavý. Nechce totiž, aby niektorí zahynuli, ale aby sa všetci dali na pokánie. Príde však deň Pána ako zlodej, a vtedy nebesá

¹¹ Zjav. 21, 1; porov. 2 Peter, 3, 13.

¹² Zjav. 21, 22.

¹³ Zjav. 23, 4.

¹⁴ 1 Kor. 2, 9; porov. Iz. 64, 4.

za nesmierneho rachotu pominú, živly sa v ohni rozpustia a zem i všetko, čo sa na nej nachádza, zhoria... Máte (teda) žiť v ozaj svätom obcovaní a v nábožnosti, očakávajúce a urýchľujúce príchod dňa Božieho... Nebesá nové a zem novú podľa prislúbenia jeho očakávame, ktoré budú sídlom spravodlivosti...¹⁵

To, hľa, je tajomstvo Božieho meškania!

Musíme pokorne a pokojne pracovať na uskutočnení kráľovstva Božieho a modliť sa: Príď kráľovstvo Tvoje, ... a: Príď, Pane Ježišu!¹⁶

* * *

Veľkolepá je táto vízia dejín! Nie je však len krtičnatým optimizmom kresťanov, ktorí sa v bezútešnej prítomnosti pasívne a rezignovane zarývajú do utopistických nádejí, ani nie je jalovým fatalizmom, ktorý ochromuje každú plodnú činnosť. Je to istota viery, ktorá tuží kresťana pri jeho práci v čase.

Na počiatku i na konci dejín je Boh. On je alfou a omegou všetkého bytia.¹⁷ A vo svojej nekonečnej dobrotivosti chcel, aby vývoj ľudstva medzi týmito dvoma pólami sa dial skrze Bohočloveka Krista. Ten jediný je mierou a náplňou a smyslom všetkého denia a všetkých dejín.

Dejiny ľudstva počaly Bohom a spejú k Bohu. Naše diela, ktoré sa uskutočňujú v čase, sú len nedokončené zlomky, ktoré Boh sám spája v celok, v mohutnú katedrálu svojej slávy. A na jej veži čnie Kristov kríž.

Dr. Inocent Müller OP.:

Záväznosť k dokonalosti

V predošlých úvahách som vysvetlil, v čom spočíva kresťanská dokonalosť. Pravda, kto

¹⁵ 2 Peter, 3, 8—13.

¹⁷ Zjav. 1, 8; 21, 6.

¹⁶ Zjav. 22, 20.

pozná, v čom spočíva kresťanská dokonalosť, nemusí byť ešte dokonalý; samo poznanie človeka mravne nezdokonaľuje. Niekoľko môže poznať celú asketicko-mystickú bohovedu, a nemusí byť dobrý, dokonalý. Ba môže sa stať aj to, že niektorý človek vo stave posväcujúcej milosti si povie, že stačí, keď je v láske Božej, keď nemá smrteľný hriech; zdokonaľovať sa nemusí, to nevyžaduje príkaz lásky k Bohu a k bližnému. A človek by vari súhlasil s takým tvrdením, lebo viera nás učí, že kto chce byť spasený, tomu stačí, keď zomrie v posväcujúcej milosti. Preto od jednoduchého kresťana nemôžeme nič inšie žiadať ako to, aby zomrel v posväcujúcej milosti; načo by sa trápil so zdokonaľovaním?

A tu je práve jadro otázky: My chceme vedieť, ako si zachováme biele rúcho posväcujúcej milosti cez dlhý čas a v pokušeniach? Pôjde to bez zdokonaľovania, bez premáhania? Písmo sv. a rozum osvietený vierou odpovedajú, že ľudská porušená prirodzenosť nepodrží si dlhší čas milosť posväcujúcu bez boja, bez zdokonaľovania. A uvedomme si, že v milosti posväcujúcej musíme žiť až do smrti, do posledného dychu. Ako to dokážeme?

Priamu odpoveď na túto otázku nenájdeme vo sv. Písme. V Písme nájdeme všeobecné rozdelenie medzi príkazmi a radami, ale z reči Krista Pána nedá sa zpravidla vyvodiť, čo je záväzné, čo nie. Lež z reči Spasiteľových každý môže vycítiť, ako kladie dôraz na svätosť, ktorá má byť imaním kresťana. Kristus poukazuje na ideál dokonalosti, otvorene učí, že všetci sa musia umŕtvovať, milovať Boha a bližného; sú to teda základné složky dokonalosti. Každého neustranného človeka chce presvedčiť, že pre záchranu vlastnej duše musí neraz a zpravidla vždy viacej vykonať, ako vyžaduje ktorýkoľvek príkaz. Človek sa musí vzmužiť, musí sa vzpriamiť a ísť dopredu, zdokonaľovať sa.

Ako ideál svätosti predstavuje nám Pán Ježiš dokonalosť nebeského Otca: „Buďte dokonalí, ako i váš Otec nebeský je dokonalý.“¹ Každý, kto chce, aby Boh bol jeho Otcem, musí sa priblížiť k tejto Božej dokonalosti; no a to sa zrejme nedá previesť tu na zemi bez pokroku a zdokonaľovania v náboženskom živote. Nikto nemôže povedať: Som taký dokonalý ako môj Otec nebeský! To nemohla povedať ani Matka Božia. Keď teda nie si dokonalý, musíš sa zdokonaľiť, musíš sa približovať k ideálu svätosti a dokonalosti, k Bohu. Máš teda pokračovať v náboženskom živote. A keď si dobre všimneme horskú reč P. Ježiša, presvedčíme sa o tom, že je to najdokonalejší výklad tých veľkých slov, v ktorých je vyjadrený program duchovného života: Buďte dokonalí... A cesta, ktorá vedie k tejto dokonalosti, je cesta odriekania a nasledovania života božského Majstra: „Keď kto prichádza ku mne a nemá v nenávisti svojho otca, i matku, i ženu, i dieťa, i bratov, i sestry, ba ešte i svoj život, nemôže byť mojim učeníkom. A kto nenesie svoj kríž a nejde za mnou, nemôže byť mojim učeníkom.“² Z toho vidieť, že v určitých prípadoch načim dať prednosť vôli Božej pred láskou k rodičom, k manželke, k deťom, ba pre Krista treba obetovať i vlastný život. Niet pochybnosti o tom, že takéto obete predpokladajú hrdinskú odvahu a statočnosť, na ktorú sa treba dlhý čas pripravovať. Kto si niečo nevie odoprieť, kto sa nepripraví tvrdou disciplínou na boj, ten sa nebude vedieť obetovať, ale ani nezvíťazi. Pravda, cesta k takejto dokonalosti je úzka, únavná a s prekážkami, ale Kristus Pán jasno povedal, že do kráľovstva nebeského

¹ Mat. 5. 48.

² Luk. 14. 26—27; Mat. 10. 37—38.

musíme sa usilovať vojsť bránou tesnou.³ Čo to znamená? Že sa musíme prebíjať nebezpečným úskalím k dokonalosti, že sa musíme zdokonaľovať.

Apoštolovia, po Kristu Pánu najspôľahlivejší učitelia duchovného života, neodchýľujú sa ani na krok od učenia svojho božského Majstra. Sv. Pavol často zdôrazňuje veriacim, že boli vyvolení na to, aby sa stali svätí: „A by sme boli svätí a nepoškvrnení pred jeho tvárou v láske.“⁴ A to sa uskutoční vtedy, keď odložíme obcovanie starého človeka, ktorý sa porušuje pre klamlivé náruživosti, keď sa obnovíme na duchu svojej mysle, keď oblečieme nového človeka, ktorý podľa Boha stvorený je vo spravodlivosti a v pravej svätosti.⁵ Apoštol národov chce povedať, že musíme umŕtviť, odstrániť zlé sklony svojej prirodzenosti a usilovať sa osvojiť si ctnosti Ježiša Krista. A to dokážeme tak, pokračuje sv. Pavol, keď pousilujeme sa stať mužmi dokonalými na mieru veku plnosti Kristovej.⁶ Keď sa akosi privtelíme ku Kristu, keď sa s ním stotožníme, keď vždy dokonalejšie napodobníme jeho svätý ctnostný život. Sv. Peter zasa učí, že všetci jeho učeníci musia byť takí svätí, ako ten, čo ich povolal ku spásu: „Primerane tomu Svätému, ktorý vás povolal, i sami buďte svätí v každom obcovaní.“⁷ A stanú sa takými, keď sa nebudú cvičiť v kresťanských ctnostiach? Pripodobnia sa Bohu, keď nebudú bojovať proti náruživostiam, proti pokušeniam, slovom: keď sa nebudú zdokonaľovať v dobrom? Odpoveď je pre každého jasná. Preto v tajnej knihe Zjavenia sv. Ján napísal tieto hlboké slová: „Kto je spravodlivý, nech sa stáva ešte spravodlivejším, a svätý nech sa

³ Luk. 13, 24;

Mat. 7, 13—14.

⁴ Ef. 1, 4.

⁵ Ef. 4, 22—24.

⁶ Ef. 4, 13.

⁷ 1 Peter, 1, 15.

posväcuje ešte."⁸ Nikto nech netvrdí, že už vystúpil na najvyššie končiare dokonalosti, ale každý nech sa zdokonaľuje, kým je čas.

Toto napokon vyplýva zo samej povahy kresťanského života, ktorý podľa učenia Krista Pána a apoštolov je boj, bedlivosť, modlitba, umŕtvovanie a obohacovanie sa ctnosťami, lebo len tak prideme k víťazstvu: „Bedlite a modlite sa, aby ste neprišli do pokušenia."⁹ Vieme dobre, že musíme bojovať nielen proti vlastnému telu, proti „domácejmu“ nepriateľovi, lež i proti diablu, proti zvodom sveta, a práve preto načim sa duchovne ozbrojiť a pripraviť, aby sme bojovali mužne. No a v takom predĺženom boji prehrávajú zpravidla všetci tí, čo sa omeďujú len na obranu. Dlhý, vysilujúci boj vyžaduje aj protiútok, to znamená cvik v kladných hodnotách, v ctnostiach, v umŕtvovaní, v duchu viery a veľkej dôvery. Preto sv. Pavol, keď naznačil, ako sa máme držať v boji, dodáva: „Stojte teda opásaní okolo svojich bokov pravdou a oblečení do panciera spravodlivosti, obutí na nohách do hotovosti evanjelia pokoja; ku všetkému berte štít viery, ktorým by ste mohli uhasiť všetky ohnivé strely tohto zlostníka. A vezmite prilbu spasenia a meč duchovný, ktorým je slovo Božie."¹⁰ Apoštol národov jasne ukazuje, že keď chceme zvíťaziť, musíme vykonať viac, ako vyžaduje suchá písmena predpisu.

Sv. Otcovia a celé ústne podanie iba potvrdzuje náuku Písma sv., keď učí, že na ceste, ktorá vedie k Bohu, neslobodno stáť, odpočívať, lež kráčať a napredovať k cieľu: „In via Dei non progredi, regredi est." Po-

⁸ Apok. 22, 11.

¹⁰ Efez. 6, 14—17.

⁹ Mat. 26, 41.

sledný cirkevný Otec sv. Bernard výstižne to vysvetľuje, keď píše: „Nechceš sa vari zdokonaľovať? — To nie. — Teda chceš sostupovať? — Ani to nie! — Čo teda chceš? Chcem žiť tak, aby som ostal na tom mieste, na ktoré som prišiel... No ale to, čo ty chceš, je nemožné, lebo nič na svete neostáva v tom istom stave. Musíš alebo vystupovať alebo sostupovať, lebo keď sa zastaviš, neomylnne padneš.” A sv. Tomáš Akv. učí, že všetci, aj rehoľníci aj svetskí ľudia, musia toľko dobra urobiť, koľko môžu. Lebo všetkým sa spoločne hovorí: „Čokoľvek môže vykonať tvoja ruka, rob usilovne” (Kaz. 9, 10). Je však spôsob plnenia tohto príkazu, ktorý je bez hriechu, keď totiž človek robí, čo môže, ako vyžaduje povaha jeho stavu, keď nepohŕda lepšími skutkami, ktorým sa duch upevňuje proti duchovnému pokroku.¹¹

Môžeme na túto vec pozrieť aj s iného hľadiska. Život v podstate je pohyb, vzrast, v tom smysle totiž, že keď prestane rásť, hýbať sa, začne slabnúť. Dôvod toho je, že v každej živej bytosti sú akési protipoložné sily, ktoré, keď sa neodstránia, zaviňujú chorobu a smrť. Príroda sa stará o zničenie týchto prvkov, preto stále pracuje, hýbe sa. Čosi podobného je i v našom duchovnom živote. Popri dobrých našich sklonoch k dobru jestvujú v nás mnohé silné sklony k zlu. Keď ich chceme premôcť, tu je len jeden prostriedok: Rozmnožiť silu dobrých náklonností, totiž lásku k Bohu a kresťanské ctnosti, lebo len tie zoslabia a zneможnia škodlivé účinky zlých náklonností. Ale keď prestaneme myslieť na pokrok, na boj, náruživosť sa prebudia a začnú na nás útočiť ostrejšie a častejšie. A keď sa zo sladkej ospalosti neprebudíme, príde chvíľa, v ktorej naše ústupky budú vždy väčšie a väčšie, až napokon

¹¹ Teol. Suma: II—II, ot. 196, čl. 2 k 2.

upadneme do ťažkého hriechu. Tak veru skončili mnohé duše, ako to potvrdzujú skúsení vodcovia a učitelia duchovného života.

Nezabúdajme aj na to, že niekedy prídu také chvíle, v ktorých vážny príkaz zachováme len s napnutím posledných síl. No a psychologicky je takmer nemožné, aby niekto vykonal hrdinský skutok bez prípravy, bez predchádzajúcich obetí, inými slovami: bez predošlých skutkov umŕtvovania. Vezmime napr. príkaz čistoty. Akú statočnosť, veľkodušnosť a neraz mučenícku hrdinskosť treba na to, aby si človek túto mravnú perlu zachoval cez celý život! Až po vstup do manželského stavu sú mladí ľudia pod ťažkým hriechom viazaní zachovávať dokonalú zdržanlivosť. Vtedy prichádza kritický čas puberty. Aby mladík nepadol, aby zvíťazil, musí sa modliť, musí si odoprieť čítanie rozličných kníh, musí umŕtvovať obrazotvornosť, musí sa chrániť rôznych spoločností a pochybných priateľov. A to veru nie cez jeden deň, ale cez dlhší čas. Stačia na to obyčajné sily? Nemusí vykonať i také opatrenia, ktoré by sám príkaz ani nevyžadoval? A povedzme, že mladí ľudia vezmú na seba jarmo manželského stavu, potom, pravda, ostrie pokušenia sa zmenší. Ale aj v manželskom živote prídu také chvíle, v ktorých treba zachovávať manželskú čistotu. A to dokážu len statoční a hrdinskí manželia, ktorým pojem umŕtvovania a zdržanlivosti nie je cudzí, ktorí sa vedia zriecť smyslových rozkoší a vedia si vymodliť silu ku zdržanlivosti.

A všimnime si zákony spravodlivosti, ktorým by mala podliehať činnosť peňažná a obchodná. Koľko ráz má človek príležitosti ich prestúpiť? Čo všetko treba, aby človek ostal čestným obchodníkom medzi korupčníkmi alebo konkurentmi, aby ho zisk nezviedol, aby sa mimoriadne vedel zaprieť a konať i v takých okolnostiach spravodlivo? Tu najmakavejšie

vidieť potrebu cviku v ctnostiach, aby človek nikdy nekonal proti hlasu svojho svedomia, i keď ide, povedzme, o veľké peňažné straty, pravda, o straty, ktoré by nenadobudol spravodlivo, ale iba obchádzaním spravodlivosti. A kto to dokáže? Len taký človek, ktorý vie byť spravodlivý v maličkostiach, ktorý sa cvičí v ctnostiach, zabezpečujúcich pevnosť vôle. Človek, ktorý sa učil a učí stále obetovať, zriekal sa, slovom taký človek, ktorý sa denne zdokonaľuje.

Z rečeného vidieť, že mravný zákon o každodennom zdokonaľovaní platí pre všetkých ľudí. Kto nechce zhrešiť, statočným úsilím musí vyhýbať príležitostiam, v ktorých zpravidla hreší; a toto príkaz priamo nenariaďuje. Inými slovami: Kto chce dosiahnuť cieľ, musí mať upretý zrak k vyšším métam; a keď nechce stratíť posväcujúcu milosť, musí svoju vôľu denne posilňovať proti nebezpečným pokúšeniam hrdinskejšími skutkami, ktoré samy v sebe nie sú, pravda, nariadené, ale vyžadujú ich životné okolnosti. A toto úsilie nie je nič iné, ako snaha po dokonalosti, ako každodenné zdokonaľovanie. Sme teda všetci viazaní denne sa zdokonaľovať.

Univ. prof. Dr. Jozef Búda :

Chlieb anjelov

Cez oktávu Božieho tela kňazi čítajú v cirkevných hodinkách dejiny malého Samuela, ktorý obsluhoval okolo starozákonného svätostánku. Keď tie dojímavo jednoduché dejiny čítam, vždy zalietam myslou k tomuto svätostánku. Veď tam tak krásne bolo znázornené a naznačené veľké tajomstvo Božieho tela.

Preto škoda by bola zanedbávať Starý zákon. Veď je on práve tak slovo božie, ako Nový zákon, a z neho vidíme, akým zázračným

spôsobom Boh viedol ľudstvo cez nedokonalé sice, ale predsa len krásne tajomstvá Starého zákona k ešte krajším a dokonalým tajomstvám Nového zákona.

Teraz, na prahu sviatku Božieho tela, uvediem niekoľko výrokov a obrazov, ktorými vo Starom zákone bolo predpovedané a naznačené tajomstvo Najsvätejšej Sviatosti oltárnej.

Boh už vo Starom zákone chcel prebývať medzi svojím ľudom. Preto dal postaviť svätostánok na pustatine a neskoršie chrám v Jeruzaleme. V najsvätejšej čiaske domu Božieho bola postavená archa úmluvy; tá mala na vrchnáku dvoch cherubínov, obrátených tvárou k sebe. Každý z nich mal krídla pred seba vystreté tak, že tvorily trón. Na tomto tróne v podobe oblaku znázorňoval Boh svoju prítomnosť. Krídla cherubínov mu boli trónom, archa úmluvy podnožim.

A v arche bol uložený chlieb nebeský, manna. Pred archou úmluvy však, za oponou, ktorá oddeľovala veľsvätyňu od svätyne, na pozlátenom stoliku bolo vo dne v noci položené dvanásť chlebov pšeničných. Tieto museli každú sobotu zameniť čerstvými, a tie, čo vzali so stola, smeli jesť len kňazi. — Ako krásne je tu znázornená prítomnosť Bohočloveka Ježiša Krista vo svätostánku na našich oltároch.

Boh, aby nám pomohol, stal sa človekom. Ale stal sa zároveň aj nebeským chlebom, a to dokonalejším, ako bola manna: „Ja som chlieb života. Vaši otcovia jedli na pustatine mannu a pomreli. Toto je chlieb, ktorý zostúpil s neba, aby ten, kto z neho je, neumrel.“¹

A aby krehký človek skutočne mohol požívať tento nebeský chlieb, jeho presväté telo, schováva sa pod spôsoby zemskeho chleba, tento premieňa na svoje telo.

Tri obrazy vo starozákonnom chráme: prítomnosť Božia nad archou, manna, chlieb ne-

¹ Ján, 6, 48 nasl.

beský v arche a predkladané chleby pred archou úmluvy. A čo týmito troma obrazmi bolo znázorňované vo starozákonnom chráme, to v novozákonnom chráme v skutočnosti predstavuje svätá hostia vo svätostánku. V nej je prítomný Boh, Ježiš Kristus, naša nebeská manna, náš nebeský chlieb pod spôsobmi zemského chleba.

Lež Starý zákon nielen naznačoval prítomnosť Ježiša Krista vo Sviatosti oltárnej. Starozákonnými obrazmi predpovedaná bola aj eucharistická hostina, sv. prijímanie. Manna, ktorou Boh zázračne sýtil ľud na púšti, bola obrazom eucharistickej hostiny. O Sviatosti oltárnej Cirkev sv. spieva slová, ktoré Starý zákon vyslovil o manne: „Panem de coelo praestitisti eis, omne delectamentum in se habentem” — „Chlieb s neba dal si im. Pane, ktorý obsahuje v sebe všetku sladkosť,”² a „Panem coeli dedit eis, panem angelorum manducavit homo” — „Chlieb s neba im dal, chlieb anjelov požíval človek.”³

A pri niektorých druhoch starozákonných obiet boli usporiadané posvätné hostiny, na ktorých ten, čo daroval obetné zviera — ale aj pozvaní chudobní hostia — požívali z mäsa obetného zvieraťa. A keďže starozákonné obety boli obrazom novozákonných obiet, i tieto obetné hostiny boli obrazom novozákonnej obetnej hostiny, svätého prijímania.

Konečne eucharistia je vo Starom zákone predpovedaná a naznačená aj ako obeta. Kristova krvavá obeta na križi bola naznačená všetkými krvavými obetami Starého zákona, počnúc veľkonočným baránkom až po ostatnú obetu, ktorá bola v Jeruzaleme pred smrťou Krista prinesená.

Ale Starý zákon mal aj obety nekrvavé, a tie naznačovali nekrvavú obetu Nového zá-

² Múdr. 18, 20.

³ Z. 77., 22—24.

kona, svätú omšu. Ved' hlavný obetný predmet týchto starozákonných obiet boli tiež plody obilia a hrozna.

S týmito obetnými darmi sa však stretáme už dávno pred postavením svätostánku. Už Melchisedech, kráľ Salemu,⁴ obetoval chlieb a víno, ved' „bol kňazom Najvyššieho”.⁵ A Boh ústami Dávida, kráľa, hovorí o Mesiášovi Ježišovi Kristovi: „Ty si kňaz naveky podľa spôsobu Melchisedechovho.”⁶ A v čom inom by sa srovnávalo kňazstvo Melchisedechovo s kňazstvom Ježiša Krista, ak nie v tom, že obaja obetovali chlieb a víno? Pravda, čo sa dokonalosti týka, nedajú sa obety týchto dvoch kňazov ani prirovnať. Ved' Melchisedech obetoval iba obyčajný chlieb a víno. Ježiš Kristus však obetuje pod spôsobom chleba a vína seba samého.

Ináč kňazstvo Ježiša Krista a Melchisedecha krásne prirovnáva sv. Pavol v liste k Židom.⁷

Nekrvavá obeta Nového zákona však bola aj výslovne predpovedaná vo Starom zákone posledným prorokom Malachiášom. Ústami tohto proroka vyčíta Boh Židom, že mu obetujú chybné zvieratá, a preto on zavrhuje ich obety. Potom pokračuje: „Nemám zaľúbenia vo vás, hovorí Pán zástupov, a neprijímam obetu z vašich rúk. Ved' od východu slnka až k jeho západu veľké je moje meno medzi národami a na každom mieste sa mi prináša, obetuje, a to obeta čistá.”⁸

Už teda nie jeden národ, ale aj všetky ostatné budú obetu prinášať pravému Bohu, a táto obeta nebude sa konať v jedinom chrá-

⁴ Staré meno Jeruzalema.

⁵ Gen. 14, 18 nasl.

⁶ Ž. 109, 4.

⁷ Hlava 7., porov. tiež 4, 6.

⁸ Mal. 1, 10—11 (preložené podľa textu hebrejského).

me, ale po celej zemi „od východu slnka až po jeho západ“. A nebudú už obetovať nečisté zvieratá, ale tá najčistejšia obeta sa bude vznášať do neba.

Starý zákon nám teda Eucharistiou nedal, ale nám ju jasne predpovedal a naznačil. A ako si vážime obrazov, ktoré predstavujú osoby nám vzácne, tak si musíme vážiť aj predpovedí a obrazov Starého zákona, a to tým viac, že tieto proroctvá povedal a tieto obrazy nakreslil sám Boh.

A je len znakom nesmiernej dobrotivosti Božej k nám, že hoci starozákonný človek požíval v manne len obraz (náznak), nám dáva Boh požívať skutočnosť, opravdivú nebeskú mannu, najsv. telo svojho jednorodeného syna Ježiša Krista. A starozákonný človek predsa s veľkou radosťou prichádzal do svojho chrámu, hoci mal v ňom len obrazy. Či sa mu smie dať zahanbiť novozákonný človek, ktorý vo svojom chráme má splnenie tých obrazov a proroctiev?

Univ. prof. P. Mag.

Reginald Garrigou-Lagrangé OP.:

Odovzdanosť dôverujúca Prozreteľnosti

Učenie o odovzdanosti do božskej Prozreteľnosti, zrejme založené na evanjeliu, narušili kvietisti, ktorí sa začali oddávať duchovnej nečinnosti, viacej alebo menej ustúpili z boja, nevyhnutného pre dokonalosť, a povážlivo zmenšili hodnotu a potrebnosť nádeje, hoci ozajstná odovzdanosť je akýsi vyšší tvar dôvery alebo nádeje v Boha.

Ale v tejto veci sa možno odchyľovať od evanjeliového učenia aj pochybením, protihlým pochybeniu kvietistov; a toto pochy-

benie, protiľahlé ich nečinnému pokoju, je márný nepokoj a rozruch.

Tu, ako všade, pravda je vrcholný bod, uprostred týchto bludov a nad týmito dvoma výstrednými bludmi, stojacimi proti sebe. Preto je veľmi dôležité dobre určiť smysel a dosah pravého učenia o odovzdanosti do Božej vôle, aby sme vyhli sofizmám, ktoré majú iba klamlivé zdanie kresťanskej dokonalosti.

Uvidíme najsamprv prečo, potom v čom sa máme odovzdať Prozreteľnosti. Neskôr uvidíme, a ko sa jej máme odovzdať a čo Prozreteľnosť robí s tými, ktorí sa jej celkom odovzdávajú.

Prečo sa máme odovzdať božskej Prozreteľnosti?

Každý kresťan odpovie: Pre jej múdrosť a dobrotu. Áno, je to pravda; ale, aby sme to dobre rozumeli a vyhli kvietistickému bludu, ktorý sa viacej alebo menej zrieka nádeje a boja, nevyhnutného na spasenie, a aby sme vyhli aj druhej výstrednosti, t. j. nepokoju, prenáhľeniu a horúčkovému a jalovému rozruchu, musíme dať štyri zásady, už akosi prirodzenému rozumu prístupné a jasne Božím zjavením vyjadrené vo svätom Písme. To sú aj zásady pravého učenia o odovzdanosti; ukazujú nám jej predmet.

Prvá zásada je táto: Nič sa nestáva, čo Boh od večnosti nepredvídal a čo nechcel alebo aspoň nedopustil.

Nič sa nestáva, či už v hmotnom svete alebo vo svete duchovnom, čo Boh nepredvídal od večnosti, keďže neprechádza z nevedomosti ku poznaniu ako my, a udalosti nemôžu ho poučiť o niečom novom. Boh nielen predvídal všetko, čo sa stáva a čo sa stane, ale aj chcel to, čo je vo veciach ozajstné a dobré, a čo je zlé, mravne nesúladne, to len do-

pustil. Sväté Písmo je v tejto veci jasné, nedovoľuje nijako pochybovať, ako to prehlásili cirkevné snemy.

Druhá zásada je, že Boh môže niečo chcieť a dopustiť len pre cieľ, ktorý si stvorením určil, to jest aby ukázal svoju dobrotu, svoje nekonečné dokonalosti a aby oslávil Bohočloveka Ježiša Krista, svojho jediného Syna. Ako vraví svätý Pavol:¹ „Všetko je vaše, vy však ste Kristovi, a Kristus Boží.“

K týmto dvom zásadám pripojuje sa tá, ktorú už svätý Pavol vyslovil:² „Vieme, že tým, ktorí milujú Boha, všetko dopomáha k dobrému, tým, ktorí sú povolani podľa jeho večného určenia“ a ktorí ostávajú v jeho láske. Boh nepoužíva k ich duchovnému dobru len milosti, ktoré im udeľuje, a prirodzené vlastnosti, ktoré im dal, ale aj choroby, protivenstvá, nezdar, ba, ako vraví svätý Augustín, aj ich hriechy, ktoré len preto dopúšťa, aby ich priviedol k ozajstnejšej pokore a tým k čistejšej láske, ako dopustil trojnásobné zaprenie svätého Petra, aby ho urobil pokornejším a menej dôverujúcim sebe, a tým mocnejším, viacej dôverujúcim v božské Milosrdenstvo.

Teda tieto tri prvé zásady takto môžeme shrnúť: „Nič sa nestáva, čo Boh nepredvídal a nechcel alebo aspoň nedopustil; niečo chce a dopúšťa len preto, aby ukázal svoju dobrotu a svoje nekonečné dokonalosti, aby oslávil svojho Syna a pre dobro tých, ktorí ho milujú.“ Tieto tri zásady nám ukazujú, že naša dôvera v Prozreteľnosť nemohla by byť dosť synovská, dosť pevná; ba môžeme povedať, že má byť slepá ako viera, ktorá sa týka nezrejmych, nevidených tajomstiev, *fides est de non visis*. A predsa sme napred istí, že bož-

¹ 1 Kor. 2, 23.

² Rim. 8, 28.

ská Prozreteľnosť všetko neomyľne zameriava k dobrému, a istejší sme o správnosti jej zámerov, ako o poctivosti svojich najlepších úmyslov. Keď sa teda odovzdáme Bohu, ničoho sa nemusíme báť, okrem toho, že nie sme mu dost poddani.³

Ale tieto posledné slová nás nútia vysloviť proti kvietizmu štvrtú zásadu, nie menej istú ako predchádzajúce: Táto odovzdanosť nás istotne neoslobodzuje robiť to, čo môžeme, aby sme vyplnili Božiu vôľu, prejavujúcu sa prikázaniami, radami, príhodami; ale keď sme sa ju usilovali so dňa na deň verne vyplniť, môžeme a máme sa už len odovzdať zaľúbeniu Božej vôle, čo by bola aj veľmi tajomná,⁴ a vyhnúť márnemu nepokoju a rozruchu.

Túto štvrtú zásadu rovnocenne vyslovil tridentský snem,⁵ keď povedal, že všetci máme veľmi pevne dúfať v Božiu pomoc a spoliehať sa na ňu, ale pritom bedlivo plniť Božie príkazy. Aj obecné príslovie vraví: „Rob, čo môžeš, Boh ti pomôže.“

Všetci bohovedci vysvetľujú, čo je Božia vôľa prejavená skrze príkazy, skrze du-

³ Dar bázne nedovoľuje nádeji zvrhnúť sa na opovážlivé spoliehanie, ako pokora nedovoľuje veľkodušnosti zvrhnúť sa na pýchu. Srovn. svätý Tomáš, 2—2, 19, čl. 9 a 10; ot. 160, čl. 2; ot. 161, čl. 1. To sú doplňovacie ctnosti, ktoré sa vyvažujú, svojím spojením posilňujú a navzájom rastú.

⁴ Srovn. Sv. František Saleský, *Láska k Bohu*, 8, 5: O sjednotení našej vôle s vôľou Božou, ktorá sa nám ukazuje v Božích prikázaniach; 9, 1: O jednote našej vôle s božskou vôľou, ktorá sa volá zaľúbenie, záľuba. — Dom Vital Lehodey, *Svätá odovzdanosť*, Paríž, 1919, str. 145: „Božie zaľúbenie je pôda odovzdanosti a prejavená Božia vôľa je pôda poslušnosti.“

⁵ Zasadnutie 6, hl. 13.

cha rád a skrze príhody.⁶ Dodávajú, že keď sa prispôsobujeme tejto prejavenej vôli,⁷ musíme sa odovzdať zaľúbeniu Božej vôle, už akokoľvek utajenej, lebo napred sme istí, že všetko sväto chce alebo dopúšťa len pre dobro.

Tu musíme zvlášť uviesť to, čo sa hovorí v evanjeliu svätého Lukáša:⁸ „Kto je verný v maličkosti, aj vo väčšom je verný.“ Ak každodenne robíme, čo môžeme, aby sme boli verní Pánovi vo všedných veciach života, dôverujme, že nám dá milosť, aby sme mu boli verní v ťažkých okolnostiach, ak dopustí, aby sme sa do nich dostali; dôverujme, že nám dá milosť, aby sme radšej hrdinsky zomreli, ako sa za neho hanbili a ho zradili, ak azda raz budeme pre neho trpieť.

To sú zásady učenia o dôverujúcej odovzdanosti. Tieto zásady, prijaté od všetkých bohovedcov, sú v tejto veci ako by výraz kresťanskej viery. Tak máme rovnováhu nad dvoma bludmi, o ktorých sme hovorili na začiatku tohto článku. Vernosťou k povinnosti každej chvíle vyhneme sa klamlivému a nečinnému pokoiu kvietistov, a zasa dôverujúcou odovzdanosťou unikneme márnemu nepokojiu a jalovému rozruchu. Táto odovzdanosť by bola nečinnosťou, keby nepredpokladala každodennú vernosť, ktorá je ako mostok na isté vyšvihnutie do neznáma. Táto každodenná vernosť ku prejavenej Božej vôli dáva ako by právo celkom sa odovzdať pre budúcnosť do zaľúbenia ešte neprejavenej Božej vôle.

Verná duša si často pripomína slová Pána Ježiša: „Môj pokrm je robiť vôľu môjho Otca.“ Sama sa ustavične kŕmi prejavenu Božou vôľou a odovzdáva sa ešte neprejavenej Božej vôli, trocha ako plavec, opierajúci sa o vlnu, ktorá prechádza, sveruje sa

⁶ Srovn. Sv. Tomáš, I. ot. 19. čl. 11 a 12.

⁷ Tamt. I—II, 19, 10.

⁸ 10, 10.

vlné, ktorá prichádza, oceánu, ktorý by ho mohol pohltiť, ale ktorý ho naozaj unáša. Tak duša má postupovať ku hlbokému moru, k nekonečnému oceánu bytia, ako povedal sv. Ján Damascenský; má sa opierať, spoliehať na Božiu vôľu, prejavenu v prítomnej chvíli, aby sa odovzdala Božej vôli, od ktorej závisia nasledujúce chvíle a celá budúcnosť. Budúcnosť náleží Bohu; príhody sú v jeho ruke: keby kupci, ktorí kúpili Jozefa, od bratov predaného, išli o hodinu prv, Jozef by nebol býval v Egypte a celý jeho život by sa bol zmenil; aj náš život závisí od určitých príhod, ktorých pánom je Boh. Každodenná vernosť a dôverujúca odovzdanosť dáva tak duchovnému životu jeho rovnováhu, ustálenosť, súlad. Človek tak žije v sobranosti, skoro ustavičnej, a v postupujúcom odriekaní; to sú pravidelné podmienky kontemplácie a sjednotenia s Bohom. Preto máme žiť v odovzdanosti do Božej vôle ešte nepoznanej a s hodiny na hodinu kŕmiť sa tou, čo sa už prejavila.

Toto spojenie vernosti a odovzdanosti nám dáva tušiť, aké má byť spojenie asketiky (vedy o askéze), ktorá zdôrazňuje vernosť alebo prispôsobenie sa Božej vôli, a mystiky, ktorá zasa zdôrazňuje odovzdanosť.

Univ. doc. Dr. Juraj Rajec:

Priď kráľovstvo Tvoje

Raz som stál v zemepisnom laboratóriu. Plno zemegúl a máp. Na jednej hľadela na mňa Európa, na druhej zas Ázia, iná práve bola obrátená na strane americkej. Všetko ma lákalo stať si k najväčšej zemeguli a meditovať o osudoch terajšieho ľudstva na planéte zemi. Zahľadel som sa na úbohú planétu. Zemegule a mapy boli staré, staršie a najstaršie. Niektoré ako by boli prespaly storočia, iné vyzerajú tak

anachronicky. A jednako majú len pár rokov. Zostarely predčasne ako mnohý mladý človek, ktorý telesne a duševne predčasne zostarel. Nové mapy, nové zemegule nevyplatí sa vydávať. Iba ak s obrysami svetových dielov. Len, preboha, nekreslime na ne čiary, takzvané hranice. Tie sú dnes tiež zmotorizované.

A ľudstvo na tých svetových dieloch? Zastalo uprostred biedy. Je to na nich ako v „dobrej“ rodine, kde deti čakajú, aby zomreli rodičia, po ktorých chcú dedič. Naháňajú sa so sekerkami, kričia a dokazujú, že len ony majú pravdu — a ostatná dedina dívaj sa na toto nádherné divadlo „bratskej“ lásky. Vrátili sme sa do prírodného stavu, v ktorom vládne vojna všetkých proti všetkým. Vrátili sme sa do čias, v ktorých panuje len sila, a nie pravda alebo spravodlivosť. A predsa každý tvrdí, že má pravdu, že bojuje za spravodlivosť.

Nechajme planétu zem. Poďme ďalej. Zájdieme do laboratória astronomického. Mohutný helioskop hľadá zamračene do klenby nebeskej. Kedy-tedy mu prídu do cesty akési čudesné lietajúce pevnosti, inokedy mraky, inokedy zasa vtáci. To ho nezaujímá. On si všima len ostatné svety, ktoré krúžia vesmírom od svojho stvorenia. Bežia v nekonečných dialavách, vážne, presne, ako to robily od počiatku sveta. Nezmýlia sa ani o centimeter. A ak sa predsa zmýlia, letia ako meteory do hĺbok nocí, v ktorých sa strácajú. Vesmír nestará sa o zem, čo sa na nej deje. Orión, Venuša, Veľký voz, Saturn a všetky ostatné hviezdy usmievajú sa planéte zemi, čo to nosí na sebe za pliaгу, ktorá sa opovážila svojím hlasom aj do vesmíru na vlnách éteru dokazovať „svoju“ pravdu.

Vyšiel som z laboratórií a zašiel som do chrámu. Pohrúžený do meditácie nad všetkým, čo som videl, usiloval som sa odčioniť aj končiny nebeské. A videl som všetko podľa vôle Božej usporiadané, ako to určuje Múdrost od-

veká. Boh v nekonečnej sláve udržiava svety a s nimi aj zem. Aj ďalej udržiava na zemi rastlinstvo a zvieratá, ako to sám ústami svojho Syna povedal o vtákoch a ľaliach... Len o človeka by sa nemal starať? Nie, nie je to možné. Ďalej sa stará, a to účinne. Čistí, premaľúva vnútrozemie pevnín. Poveril aj majstrov na základe ponukového pokračovania ľudí. Všetko sa deje podľa splnených alebo prestúpených podmienok, ktoré dávno vytýčil ľuďom. Teraz, čo je nedobré, nahradzuje novým, čo je zastaralé, modernizuje, čo je mravne chybné, to odstraňuje.

Robí práve tak, ako moja matka, ktorá pred každým veľkým sviatkom čistí, upratuje. Robí tak, ako dobrý rodič, ktorý chce, aby jeho deti mali čisté hniezdo na planéte zemskej. Ktorý otec by to nerobil? A my sa na to hneváme, soptíme, robíme šuškanú propagandu proti nemu, ba aj celkom zjavnú. Posielame mu svoje výlevy v rečiach, vo filme, v novinách, telefonicky, telegraficky, ba aj rádiom dlhých, stredných a krátkych vln.

Boh len to robí, čo Prozreteľnosť jeho od vekov robiť má. Čo sa deje vo vesmíre, a najmä na nepatrnej zemi, to nezvráti vôľu toho, ktorý toto všetko riadi svrchovane a od vekov. Musí nastať naplnenie času podľa zásluh, ktoré si vydobyl u neho takzv. rozumný tvor, človek.

Áno, blíži sa veľký sviatok. Blíži sa deň, v ktorom ovenčíme dom našej planéty zeme. Blíži sa chvíľa, v ktorej sa otvorí dvere zeme, v pôrodných úzkostiach sa svíjajúcej, a nastane pôrod. Nastane chvíľa, v ktorej sa narodí nie zviera, nie človek, ale nový človek, ktorý bude blízko k detinstvu Božiemu, človek ako obraz Najvyššieho.

O to sa denne modlíme, a naša modlitba nemôže byť nevypočutá, keď šepoceme s miliónami úst slová Otčenáša: „Príď kráľovstvo Tvoje.“

Jedna Cirkev Kristova

Človek i najsvätejšie a najdôležitejšie veci života vie prevrátiť, byť k nim ľahostajný, proti nim zaujatý. Kristus založil jednu spoločnosť, jednu Cirkev, ktorá má pokračovať v jeho diele, a predsa našli sa ľudia, čo roztrhali alebo trhajú nesošivanú Kristovu tuniku. A je zrejmé, že vôľa Krista Pána nemôže byť všetko, čo si človek takto vymyslel.

Kristus založil len jednu, jednu jedinú Cirkev, ktorá podľa jeho vôle má spojiť všetkých ľudí v jednote viery a lásky a takto pomôcť im dosiahnuť večný cieľ.

Kristus Pán pred sv. Petrom, ktorého ustanovil za viditeľnú hlavu svojej Cirkvi a za svojho nástupcu, povedal: Ty si Peter, a na túto skalu vystavím svoju Cirkev a brány pekelné ju nepremôžu.¹ A keď sa Kristus nazval dobrým pastierom, povedal: Mám aj iné ovce, ktoré nie sú z tejto ovčiarne; i tie mám priviesť, a budú počúvať môj hlas; a bude jedna ovčiareň a jeden pastier.² Kristovou snahou bolo všetko sjednotiť, lebo sám povedal: Každé kráľovstvo proti sebe rozdelené spustne, a dom na dom padne.³ Preto jeho posledná prosba bola: No, neprosím len za nich, ale aj za tých, ktorí skrze ich slovo uveria vo mňa: aby všetci jedno boli ako ty, Otče, vo mne a ja v tebe, aby aj oni v nás jedno boli, aby svet uveril, že ty si ma poslal.⁴

Čo Kristus týmto chcel povedať? Nehovorí o svojich cirkvách, ale o svojej Cirkvi. Nepovedal Petrovi: Ty si Peter, a na tejto skale vystavím Cirkvi svoje, ale: Na tejto skale postavím Cirkev svoju. Jednu! Túto jednu Cirkev prirovnáva k ovčiarni, čo nám pekne zná-

¹ Mat. 16, 18

² Ján, 10, 10.

³ Luk. 11, 17.

⁴ Ján, 17, 20—21.

zornuje jednotu. Každá ovca mimo ovčiarne je nespokojná a usiluje sa dostať späť medzi ostatné ovce. Všetky chodia po tých istých cestách, na tú istú pašu, poslúchajú jeden hlas svojho pastiera. Tak má byť i v Cirkvi. Jednota vo viere, jednota vo sviatostiach, jednota vo všetkom. Keď Kristus na inom mieste prirovnal Cirkev svoju ku vinnej réve, ktorej všetky konáre, aj keď veľmi ďaleko siahajú, sú spojené s pňom, z ktorého prijímajú silu, chcel toľko naznačiť, že chce mať svojich prívržencov, i keby ako ďaleko boli, spojených s Cirkvou, ktorá jediná im dá život.

Z toho, čo Kristus hovorí o svojej Cirkvi, vidíme, že vylučuje akúkoľvek inú možnú Cirkev, ako aj to, že Boh nemôže byť pôvodca viacerých náboženstiev. Lebo ako je len jeden Boh, tak je len jedna pravda. A nemôžeme povedať, že by Boh mohol v jednom náboženstve tvrdiť, že Kristus je Boh a človek, iným systémom náboženským zasa, že Kristus je iba človek, že sú večné tresty za hriechy, a inde zas, že nie sú.

Kristus založil len jednu Cirkev, a takto bola Cirkev chápaná aj od apoštolov a cirkevných učiteľov. Sv. Pavol Cirkev nazýva telom Kristovým.⁵ My sme údmi jeho tela, z jeho mäsa a z jeho kostí.⁶ Každý, kedykoľvek bol alebo bude pokrstený, stane sa údom Kristovým. Toto telo Kristovo, ktorého sme údmí, má rásť až do posledného dňa, kedy Kristus má sa stať všetko všetkým. Ako človek nemá dve telá, ale len jedno, jedným duchom oživované, tak je len jedna Cirkev Kristova. Preto inde sv. Pavol hovorí: Jeden Pán, jedna viera, jeden krst, jeden Boh a Otec všetkých, ktorý je nado všetkých a skrze všetkých a vo všetkých nás. On dal niektorých síce za apoštolov, niektorých za prorokov, iných za evanjelistov, iných zasa

⁵ Efez. 1, 23.

⁶ Efez. 5, 30.

za pastierov a učiteľov, zdokonaľovať svätých, vykonávať služby, budovať telo Kristovo, až by sme dospeli všetci na jednotu viery a poznania Syna Božieho.⁷

S podobným oduševnením hovorí o jednote Cirkvi Kristovej sv. Cyprián: Ako je mnoho slnečných lúčov, ale len jedno slnko a svetlo, ako sú mnohé konáre na strome a iba jeden kmeň, ako z jedného prameňa je viac bystrín, ktorý sa takto zdá rozdelený, a predsa je len jeden. Odtrhni lúč od slnka, jednota svetla neutrpí rozdelením, ulom konár na strome, úlomok nebude pučať, oddeľ potok od prameňa, vyschne. Tak i Cirkev, vysielala lúče na svet. Je len jedno svetlo, ktoré sa všade rozlieva. Rozkladá svoje veľmi plodné konáre po celej zemi. Jedna je však hlava, jeden pôvod, jedna matka. My sme jej plod, jej mliekom dojčení, jej duchom živení.⁸

Keď Kristus založil len jednu Cirkev, ktorá zpomeda všelijakých cirkví je pravá Cirkev Kristova? Keď túto medzi nimi hľadáme, vidíme, že známku jednoty má iba Cirkev katolícka. V nej je jednota viery, jednota života, sviatostí a kultu, jednota vedenia, authority, ktorá spravuje celú Cirkev.

Na poli vierovyznání katolícka Cirkev je jediná náboženská spoločnosť, ktorá po celom svete učí to isté bez akejkoľvek zmeny. Už táto skutočnosť svedčí o tom, že nemôže byť ľudského pôvodu a že táto jednota je jej nadprirodzený dar. Kristus nikdy nepripustil nejakú možnú zmenu svojej náuky, lebo pravdu nemožno meniť. Preto povedal, že kto neuverí, bude zatratený. Cirkev túto jednotu prisne háji, a vždy našla prostriedky, ako ju udržať. Jednako na dennom poriadku je nejednotnosť a rozbíjanie iných náboženstiev, iných nábo-

⁷ Efez. 4, 5-6, 11-13.

⁸ De unitate Ecclesiae, V.

ženských spoločnosti, ktoré sa odtrhly od pravej Cirkvi Kristovej. Tam je náboženstvo predmetom ľudského ducha. Vodcom nie je Duch Svätý, ale duch človeka, a preto koľko hláv, toľko myšlienok, toľko cirkvičiek. A naopak, Harnack, najväčší protestantský náboženský mysliteľ, takto píše: „Rímska Cirkev je najrozsiahlejšia, najmohutnejšia, najkombinovanejšia, a jednako najjednoduchšia stavba, akú dejiny, nakoľko ich poznáme, len uskutočnily.“

Z jednoty jej viery vyviera život v jednote modlitby, bohoslužby, sviatostí a sviatkov. Pritom nepotlačuje individualitu, neničí ducha jednotlivých národov, ale dáva právo každému podľa jeho charakteru. Preto môže byť v Cirkvi obrad latinský, grécky, arménsky, rozličné rehole a náboženské spolky, rozličné formy bohoslužby a oslavy sviatkov. Ale nad touto rozličnosťou je jeden cirkevný život, ktorý je ako jedno slnko na nebi, ktoré všade rozlieva v tisícich lúčoch svoje svetlo všade a dáva zafarbenie všetkému podľa toho, na čo sa rozleje.

Táto jednota viery a života je výsledok jednej autority. Pápež je stredisko, základný kameň jednoty. Keď všetci majú žiť z jednej pravdy a keď majú byť privedení k jedinému Bohu, tu treba jednej hlavy a jedného vedenia, ktoré by bedlilo nad tým, aby sa naozaj táto jediná pravda Božia dostala každej duši, všetkým, ktorým Kristus tú pravdu priniesol. Preto i rozsievачi tej pravdy — celá hierarchia — musia byť podrobení najvyššej autorite, vodcovi, pápežovi.

A hoci je veľká rozličnosť hierarchická, kultu a prejavov života podľa viery, ako to v Cirkvi pozorujeme, predsa s hľadiska rozumového, citového a praktického nijako nie je naštrbená jednota náuky, hierarchie a boho-

služieb. To preto, že rozličnosť nie je prekážka jednoty, ale známka dokonalosti. Táto mnohosť je redukovaná na jednotu podstatnou formou. Ako napríklad ľudská duša je formou každej časti tela a dáva jej vlastnú činnosť." Podobne, hoci je veľká rozličnosť, predsa všetko môže byť preniknuté a sjednotené katolíctvom.

Tá istá viera ovláda rozlične teologické školy v katolíckej Cirkvi, celá hierarchia je podrobená najvyššej autorite, náboženský život vo svojich rozličných prejavoch nenaštrbuje jej jednotu a podstatu. A keď je v Cirkvi jednota dogmatická, hierarchická a bohoslužobná, neznamena to jednotu šablónovitú, ale veľkú snášanlivosť partikularizmu alebo osobnú a národnú snášanlivosť, pokiaľ to všetko neničí jej celistvosť a jednotu, či už dogmatickú, hierarchickú alebo bohoslužobnú.

Len jedna Cirkev je Kristova, a známky tejto jednej Cirkvi nájdeme len v Cirkvi katolíckej. To treba mať na mysli i dnes, keď celý svet, ako hovorí Sertillanges, je nezladený nástroj, ktorého jednotlivé zvuky sú silné a pekné, ale hudba zlá; len Cirkev Kristova, verná zásadám spravodlivosti a lásky, môže ľudstvo sjednotiť, lebo má všetko, čo treba k príprave príchodu šťastnej ľudskej spoločnosti, lebo iba ona je Cirkev Spasiteľova.

Univ. prof. MUDr. Jozef Babor:

Vo Stvoriteľových službách

Rodina

Najnepochopiteľnejšie mystérium, tajomstvo Najsvätejšej Trojice, bolo vo Starom zákone len zďaleka naznačené a iba v Novom zákone bolo vyslovené a vysvetlené, pokiaľ

¹ Sv. Tomáš: Teol. Suma: I., ct 76, čl. 8.

možno najhlbšiu a nadprirodzenú pravdu človekovi vôbec sprístupniť; je vyhradená výlučne a len Bohu, len Najsv. Trojici samej. Azda ani na spasenie a na ľudské porozumenie všetkého netreba, aby o tom človek vedel, a dokonca už tu na zemi ako pútnik; katolícki homilisti často a so záľubou poukazujú na to, aké je to úžasné, že Boh človeka nadovšetko vyznamenal, že ho dôverne zasvätil do svojho najintímnejšieho rodinného tajomstva, do bezmedznej hlbky Božieho jestvovania v Najsvätejšej Trojici, ktorému sa aj anjeli klaňajú v najhlbšej pokore ako (stvoreným rozumom) najnepreniknuteľnejšej Svätosti. Otec, Syn a Duch Svätý sa zrkadlí z nadprirodzeného poriadku v prirodzenom poriadku v ľudskej rodine: otec, matka a dieťa; obraz veľmi nedokonalý, ale predsa obraz Najsv. Trojice.

Táto najintímnejšia rodina je tiež najvyšším panenským plodením. Sv. Gregor Naziánsky napísal v hymnoch ku cti presvätej Panny: „Proté parthenos estin agié trias.“ Rodina svätá katexochén bola výkvet najvyššieho božského i ľudského panenstva, a tiež manželstvo, jedine dôstojné človeka, t. j. monogamické, nerozlučné, sviatosťné sa buduje na základe panenstva; ba i v nerozumnej prírode nachádzame slabý odlesk tejto slávy (pri jednopohlavnom, parthenogenetickom rozmnožovaní niektorých rastlín a zvierat).

O rozmnožovaní ústrojencov v základe a princípe pohlavnom (dvojohlavnom) vieme v prírodných vedách veľmi mnoho úžasných podrobností, ktoré prenikajú až do najhlbšieho vnútra rozmnožovacích buniek, ale zjav sám (pohlavnosť) je pre nás nerozlúštiteľné tajomstvo: len vznešeným pohľadom shora vieme aspoň trochu chápať symbolický (naturfilozofický), nie prírodovedecký význam tohto prirodzeného rozplodzovania. (Pokračovanie.)

Z tichých hovorov hipponského biskupa

O mnohých dobrodeniach Božích

Bože môj, ukáž mi, ako som povinný Ťa milovať, ako Ťa mám chváliť, daj mi vedieť, ako sa Ťi mám páčiť. Zahrm, Pane, shora mohutným a silným hlasom do vnútorného ucha môjho srdca; pouč ma a spas mňa, a budem chváliť Teba, ktorý si mňa stvoril, keď som ničím nebol, ktorý si mňa osvietil, keď som bol v temnotách, ktorý si mňa vzkriesil, keď som bol mŕtvy, ktorý si mňa od mojej mladosti sýtil všetkými svojimi dobrami. Tohto neužitočného červa, raziaceho hriechami, živíš všetkými svojimi najlepšími darmi.

Otvor mi, ó kľúč Dávidov, ktorý otváraš, a nikto nezatvára tomu, komu Ty otváraš, a nikto neotvára tomu, komu Ty zatváraš; otvor mi dvere svojho svetla, aby som vošiel a videl a poznal a vyznal sa Ťi z celého svojho srdca, lebo tvoje veľké milosrdenstvo je nado mnou a moju dušu si vytrhol z hlbocizného pekla. Pane, Bože náš, aké podivné a chválitebné je Tvoje meno po celej zemi! Či niečo je človek, že pamätáš na neho, alebo syn človeka, že ho navštevuješ? Pane, nádej svätých a veža ich chrabrosti, Bože, život mojej duše, ktorým žijem, bez ktorého umieram, svetlo mojich očí, ktorým vidím, bez ktorého som slepý, radosť môjho srdca a veselosť môjho ducha, nech Ťa milujem celým svojím srdcom, celým svojím duchom, celým vnútram a silou svojou, lebo Ty si mňa najprv miloval.

A zkadial' to mám, o Stvoriteľ neba i zeme aj hlbociny, ktorý nepotrebuješ moje dobrá, zkaďe to mám, že si mňa miloval? Ó múdrosť, ktorá otváraš ústa nemých! Ó Slovo, ktorým sa všetko stalo, otvor moje ústa, daj mi hlas chvály, aby som vyrozprával všetky dobrodenia Tvoje, ktorými si mňa, Pane, od počiatku zasypal! Veď, hľa, som, lebo Ty si ma stvoril; a od vekov si ustanovil, že ma stvoríš a pripočítaš do počtu svojich tvorov, prv ako si niečo urobil na počiatku, prv ako si rozprestrel nebesá, ešte ani priepasti neboly, ešte si zem nestvoril ani nepoložil základy hôr, a ešte ani žriedla nevyvieraly. Prv ako si stvoril všetky tieto veci, ktoré si urobil skrze Slovo, najistejšou prozreteľnosťou svojej pravdy si predvidel, že budem Tvojím stvorením, a chcel si, aby som bol Tvojím stvorením.

A zdake to mám, Pane najdobrotivejší, Bože najvyšší, Otče najmilosrdnejší, Stvoriteľ najmocnejší a vždy najmilostivejší; aké sú moje zásluhy, aký je

môj pôvab, že sa zapáčilo pred zrakom Tvojej vznešenej velebnosti mňa stvoriť? Nebol som, a stvoril si ma; nebol som ničím, a z ničoho si ma urobil niečím. Ale akým niečím? Nie kvapkou vody, nie ohňom, nie vtákom alebo rybou, nie hadom alebo nejakým nerozumným zvieraťom, nie kameňom alebo drevom, nie niečím z takých vecí, ktoré majú len bytie, alebo z tých vecí, ktoré môžu len byť a rásť, ani nie z tých, ktoré môžu len byť, rásť a cítiť; ale chcel si, aby som bol nad všetky tieto veci, ktoré majú bytie, lebo som, a nad tie, ktoré majú bytie a rastú, keďže som a rastiem, a nad tie, čo sú, rastú a cítia, lebo som, rastiem a cítim. A stvoril si mňa skoro rovného anjelom, lebo s nimi som od Teba dostal rozum, aby som Ťa poznal. Ale povedal som, pravda, skoro; lebo oni už majú neutajované blažené poznanie Teba, ja však v nádeji, oni z tváre do tváre, ja cez zrkadlo v hádanke; oni dokonale, ja však zčiasťky.

Svätý Augustín.

Boží hlas v hĺbinách duše Svedomie je s nami všade

Svoje hriechy nemôžem utajiť, lebo nech kdekoľvek idem, moje svedomie je so mnou a so sebou nosí všetko, čo som do neho položil, či dobré či zlé. Živému zachováva, mŕtvemu zasa vracia sverené veci, ktoré prijalo, aby ich strážilo. Ak zle robím, ono je pri mne; a ak sa zdá, že dobre robím, ide za mŕtvym; všade nevyhnutne je so mnou sláva alebo zahanbenie podľa toho, aké sú sverené veci. Tak, tak vo vlastnom dome a vo vlastnej rodine mám žalobcov, svedkov, sudcov a katov; žaluje na mňa svedomie, svedkyňou je pamäť, sudcom rozum, žalárom vôľa, katom strach, mukou zasa potecha. Koľko totiž bude nezriadených potešení, toľko bude ukrutných muk pri treste; lebo za to sme trestaní, z čoho máme pôžitok.

Svätý Bernard.

Bohatstvá odriekavej duše

2.

Tretí úžitok je ten, že človekovi pribudne veľmi mnoho radostí a potešení vo vôli v časnom poriadku. Veď, ako Spasiteľ vraví, v tomto živote bude mu dané sto za jedno (Mat. 19, 29). Ak si teda odopreš jedno potešenie, Pán ti už v tomto živote dá sto ráz toľko v duchovnom aj časnom poriadku, ako aj za jedno potešenie, ktoré máš z týchto smyslových vecí, budeš mať sto ráz toľko trudu a neprijemností.

Lebo z oka už očisteného, čo sa týka zrakových potešení, má duša potešenie duchovné, k Bohu obrátené vo všetkom, čo vidí, nech je už to, čo počuje, božské alebo svetské. Zo sluchu, očisteného pokiaľ ide o sluchové potešenie, duša má sto ráz toľko potešenia veľmi duchovného a k Bohu obráteného vo všetkom, čo počuje, nech je to, čo počúva, božské alebo svetské; a tak aj čo sa týka ostatných smyslov už očistených. Lebo ako prispievalo našim prvým rodičom vo stave nevinnosti všetko, čo v raji videli a hovorili a jedli, aj na väčšiu lahodu pri nazeraní, keďže mali smyslovú stránku dobre podrobenú a podriadenú rozumu, tak tomu, čo má smysl očistený od všetkých smyslových vecí a, pokiaľ o ne ide, podriadený duchu, hneď od prvého hnutia zo všetkého vyviera slasť, pôsobená lahodnou pozornosťou obrátenou k Bohu a nazeraním na neho.

Čistému je teda všetko, vznešené aj nízke, k väčšiemu dobru a prispeje mu k väčšej čistote, tak ako nečistému pre jeho nečistotu z obojeho zvyčajne vyviera zlo. Ale kto nepremôže potešenie vo svojej baživosti, nebude sa tešiť z jasnej trvalej radosti z Boha skrze jeho stvorenia a diela. U toho, kto už nežije podľa smyslu, všetka činnosť jeho smyslov a možnosti je obrátená k božskému nazeraniu. Veď podľa správnej filozofie je pravda, že v každej veci jej činnosť zodpovedá bytnosti, ktorú má, alebo životu, ktorým žije. Ak teda duša žije duchovným životom a živočíšny život má umŕtvený, potom je aj zrejmé, že sa bude so všetkým bez rozporu v sebe obracať k Bohu, keďže už všetky jej úkony a hnutia sú duchovné zo života duchovného. Z toho vyplýva, že tento človek, keďže už má čisté srdce, vo všetkých veciach nachádza poznatok Boha, dávajúci potešenie a milý, cudný, čistý, duchovný, veselý a plný lásky.

Z toho, čo bolo povedané, vyvodzujem toto naučenie. Dokiaľ človek nedosiahne to, aby mal smysl tak habituálne očistený od smyslového potešenia, že hneď z prvého hnutia bude mať spomenutý prospech, že ho totiž veci hneď budú viesť k Bohu, musí v sebe umorovať potešenie a radosť z nich, aby tak vytrhol dušu zo smyslového života. Keďže nie je duchovný, musí sa obávať, aby azda z používania tých vecí nevyfažil viacej jarosti a sily pre smysl ako pre ducha, keby v jeho činnosti prevládala sila smyslová, ktorá zvyšuje smyslosť a ju udržuje a vychováva. Lebo, ako náš Spasiteľ vravi, čo sa zrodí z tela, je telo, a čo sa zrodí z ducha, je duch (Ján, 3, 6). A na to treba dať veľký pozor, lebo je to naozaj tak. Teda ten, čo nemá radosť z vecí smyslových ešte umŕtvenú, nech sa neopovažuje veľ-

mi využívať silu a činnosť smyslov, pokiaľ sa ich týka, mysliac si, že mu pomáhajú na duchu, lebo duševné sily lepšie budú rásť bez týchto smyslových síl, to jest, keď sa potešenie a bažnosť vo smyslových silách umorí, ako keď sa ho v nich bude používať.

A o bohatstvách vo večnej blaženosti, ktoré zo zapierania tohto potešenia vstúdu v budúcom živote, ani netreba hovoriť. Lebo okrem toho, že telesné vlastnosti vo večnej blaženosti, ako pohyblivosť a jas, budú u takého omnoho znamenitejšie ako u tých, ktorí sa nezaprú, spôsobia aj prírastok podstatnej blaženosti v duši, ktorý zodpovie láske k Bohu, z ktorej sa niekto zaprie v spomenutých smyslových veciach, za každé pomíňajúce a ľahké potešenie, ktoré si odoprie, ako vraví svätý Pavol, v ňom na veky nesmierne dŕžavok slávy (2 Kor. 4, 17). A nechcem tu teraz uvádzať ostatné úžitky mravné aj časné a aj duchovné, ktoré vyplývajú z tejto noci, pokiaľ ide o potešenie, keďže sú to skoro tie, o ktorých sa hovorilo pri ostatných, ale vo vrcholnejšom bytí, lebo tieto potešenia, ktoré sa tu odpierajú sú v užšom spojení s prirodzenosťou, a preto si človek ich odpieraním získa prenikavejšiu čistotu.

Svätý Ján od Kríža OCD.

Úryvky z denníka nasledovníčky malej Terézie

Turíce, sviatok Ducha. Svätý Duch nám dáva, čo je v živote najcennejšie — dobrého ducha! Dáva nám ducha pohotového, verného, čistého, radostného a láskavého. Posväcuje našu dušu a stará sa o nás. Nie je mu jedno, ako zachováme jeho milosť. „Nezarmucujte Ducha Božieho“ (Ef. 4, 30), napomína nás sv. Pavol.

Táto moja zachmúrenosť, skleslosť a zlá nálada nie je práve potešením Ducha Svätého. Som nevďačná, keď sa neradujem!

Aká škoda, takýmto maličkostami zarmútiť Ducha! Aká škoda a aká nerozumnosť!

Dostala som veľkú milosť Ducha Svätého, že toto nahliadnem! Aká som malomyseľná! Ba, či mám preto nariekať, že záhrada je nevypletá alebo hydina nenakímená? Alebo keby zahynula jedna kačička alebo keď aj všetkých sedem? Či hodno byť pre takú maličkosť znechutený a zarmucovať Ducha Svätého? Aké maličkosti sú to a aké malichernosti, pre ktoré som bývala často znechutená! Ó, viac to už neurobím; veď, čo je to všetko oproti tým milostiam, ktoré ustavične dostávam? Ó áno, chcem slúžiť Pánu Bohu dobrým duchom, verným a silným duchom, radostným, láskavým, vďačným duchom milovať svoju jedinú Lásku!

30. mája. Zas je plno spevu a radosti v mojej duši! Pán Ježiš ma láskavo pritúlil ku svojmu srdcu, a ja som sa ho spýtala: „Kde si bol, Miláčik, smutno mi je bez Teba! Tak sa z Teba teším a tak Ťa mám rada!”

„Nevyhášajte Ducha“ (1 Tes. 5, 19). Rezkosť začiatku, oheň nábožnosti môže zhasnúť. Môže, badáme to na každom kroku. Ľudia sa dajú na cestu duchovného života s takými veľkými krokmi, s takou horlivou pobožnosťou, že mnoho ráz by došli za niekoľko rokov na vrchol svätosti. Ale potom prídu malé veci! Zvyklosti, malé nedbalosti, malé ústupky, malé nevernosti. V duši ubýva jemnej citlivosti, pomaly človek ani nebadá, že kde-tu aj chyby robí, potom prídu malé hriechy, potom už zanechá chodníček a ide po dobre vychodenej, pohodlnej, širokej ceste. Áno, sú mnohí, ktorí sa smelo pohnú a dostanú sa do určitej výšky, ale potom zastanú! Aspoň si myslia, že zastali, ale sú vlastne tam, odkiaľ sa pohli. A všetko záleží na tom, akí sme ku maličkostiam. Tí, čo nerobia ústupky, vydržia; čo vždy a vo všetkých malých veciach sú verní, z tých budú svätí a hrdinovia.

Len odo mňa závisí, ktorú cestu si vyvolím. A musím voliť vždy, keď stojím pred dvoma možnosťami, alebo keď doľieha na mňa sebaláska! Budem Ťi vernou, Pane, chcem, aby bolo vo Tvojom srdci mnoho, mnoho radosti!

ŽIVOT

Kresťanská úprimnosť

Bol som na misiách v obci, v ktorej väčšina obyvateľov patrí k luteránom. Tá nižšia vrstva, bývajúca v malých chatrčiach, hlási sa ku katolíkom. Prvá nenahraditeľná podmienka spoluzitia v takejto obci je iste snášanlivosť, bez ktorej je nemysliteľný spoločenský život. A presvedčil som sa, že katolíci sú ako mŕtve kamene, do ktorých môžu biť ako chcú, môžu ich provokovať ako chcú, mlčia, neozvú sa, lebo skúsenosť ich naučila, že mlčaním dokážu ešte najviac. To len preto, že sú chudobní, že sú takrečeno otrokmi tých druhých, lebo keď sa ozvú, prepustia ich zo služby, a kúsok denného chlebička chráni si každý. Spravodlivosť tu nerozhoduje. Nuž to by ešte nebolo nič; zabolí to katolíckeho kňaza, ale si povie: Keď ste vo väčšine, keď ste bohatí, užívajte. Pravda, väčšina všade by mala tvoriť väčšinu, najmä bohatá väčšina. A tu práve presvedčil som sa o straš-

nej neúprimnosti, ktorú musí odsúdiť každý nezaujatý pohan, nielen kresťan. Pre každého kresťana platí zákon: Dajte cisárovi, čo patrí cisárovi. Medzi takéto povinnosti voči slovenskému cisárovi zaradil by som i HG a HM. Je to povinnosť národná, ktorú diktuje prirodzený i Boží zákon lásky k rodu. V spomínanej ebeí túto povinnosť konajú katolíci, ale pod vedením luteránov. A aby to tak strašne nekričalo, v HM máte dvoch luteránskych chlapcov, ostatní katolíci, ale veľiteľ — luterán. Nuž dobre, väčšine patrí primát, ale nielen vo výsadách, vo vedení, lež i v povinnostiach. Nepísal by som o tom, keby tu nekričalo farizejstvo, neúprimnosť a pýcha! Katolíci zas len mlčia, i teraz si musia vymodlikať každý krôčik. Každé najspravodlivejšie miestečko, lebo nad nimi sú páni! Hej, páni, v ktorých vrie žľč nenávisťi proti tým, čo neodišli z ovčiarne Kristovej. Ale to mlčanie katolíkov nie je trpné, nečinné. Modlia sa v tichom mlčaní za trpezlivosť a vytrvalosť v dobrom, modlia sa i za tých, ktorí zabúdajú na príkaz kresťanskej úprimnosti a lásky. Dr. M.

Blahoslavení, ktorí trpia ...

Debatoval som raz s dobrým katolíkom o súčasných pomeroch; hovorili sme o všeličom, a napokon môj dobrý priateľ mi povedá: Pán doktor, v našej Cirkvi tak často sa hovorí o tom, že blahoslavený človek, ktorý trpí. Ja už trpím 52 rokov, no a nikdy som ešte nebol blahoslavený. Trpel pred prevratom, trpí po prevrate, a len pre pravdu, a toto utrpenie nie je akosi honorované. Na takéto otázky treba odpovedať každý deň, lebo môžeme povedať, že väčšina ľudí je v takej situácii, v ktorej utrpenie sa objavuje tak, ako ranný východ slniečka. Ako má kňaz odpovedať na takúto otázku? Zasa skúsenosť učí, že duševnú biedu nemožno liečiť tam, kde sa na teba dívajú hladné oči detí, kde vidíš slzy matky, ktoré sú smutným prejavom veľkého nedostatku. Cirkvev nikdy neučila, že utrpenie samo osebe je cieľ, pre ktorý treba žiť. Preto nikto nemôže byť šťastný, blažený, keď trpí stále, lebo človek nie je stvorený pre utrpenie, ale pre radosť. Kristova Cirkvev to zdôrazňuje už dva tisíce rokov, keď učí, ako načim užívať pozemské bohatstvá: Bohatstvo zemegule patrí všetkým ľuďom, nielen boháčom. Na tomto princípe sú postavené pápežské sociálne encykliky, ktoré by sotrelý mnoho slz s tváre ubiedených žien, keby si ich páni všimli. Dajte každému, čo mu patrí, čo mu i P. Boh žičí, a uvidíte, že bude šťastný v malých utrpeniach, bude blahoslavený, lebo pozná, že nie sú jeho životným údelom,

ale iba prechodnou skúškou a prostriedkom pre vyššiu dokonalosť. Kristus Pán teda netvrdil, že blahoslavený je taký človek, ktorý sa nemá na tomto svete dobre, ktorý len živorí, ktorého preháňajú z kúta do kúta. Bolesť, utrpenie v našom náboženskom živote podľa Božieho plánu môže byť len prostriedok na dosiahnutie vyššieho cieľa, nie cieľ sám. A keď život v tomto slzavom údolí je len samá bolesť, samé utrpenie, nezabúdajme na to, že P. Boh nikdy nedopustí na človeka zlo pre zlo, ale pre nejaké dobro. A nás neuspokojuje len to, že nevieme, aké je to dobro, pre ktoré dopúšťa zlo. Odpoveď na túto otázku dostaneme až na druhom svete, kde uvidíme, že pri všetkých životných skúškach Pán sveta chcel len naše dobro, dobro časné i večné, ale predovšetkým dobro večné, pred ktorým musí na svete ustúpiť všetko. Človek, ktorý hľadá na svetové udalosti aj na vlastný život s hľadiska večnosti, vo všetkých životných skúškach uzná, že tým, čo trpia pre spravodlivosť, prisľúbené je kráľovstvo nebeské. Mnohí, pravda, netrpia na svete, mnohí majú to kráľovstvo nebeské už tu na zemi; ale to len preto, že ich pozemské vladárenie, ich pozemská blaženosť je len slávna predohra telesnej i duševnej biedy, ktorá bude ich večným údelom po 70—80-ročnom radostnom, ale nespravodlivom kráľovaní.

Dr. M.

Duchovný elán

V skupine katolíckych Tudi, ktorých ozdobili titulom: inteligent, nájdeme roje jednotlivcov, ktorí sa špecializovali na zvláštny spôsob duchovného života. Aby vraj nehrešili, nerobia nič, lebo keď nič nerobia, nehrešia. Nič ich nezaujima, na všetko kývnu rukou a pri lepšej vôli aj hlavou. Sami nič nepodnikajú. vravia, že sa to nevyplatí, ale pravda je, že nepodniknú nič preto, lebo nevedia alebo nechce sa im. Tých výbojnejších v apoštolskom živote kritizujú alebo sa im vysmieávajú, že vraj sa drú a nemajú z toho dokopy nič. V náboženskom živote merajú všetko podľa toho, koľko to vynáša. Nič na svete nerobí sa tak, ako si to oni želajú, preto sa utiahli do záľisia predčasnej alebo i zaslúženej penzie, žijú z lásky Božej a tešia sa na lepšiu budúcnosť. Nevidíte ich priložiť ruku k súčasnej náboženskej práci, nehovorím o obeťiach, tie nepoznajú, ale vyhýbajú sa i takým povinnostiam, ktoré sú spojené s ich stavovským povoláním: Rob dobro v prostredí, v ktorom žiješ. Odkiaľ tá náboženská pasivita? Myslím, že u väčšiny je to podpriemerný súkromný život duchovný, lebo kto v duši nábožensky živorí, ten sa nerozohná, nezapáči!

pre vyššie hodnoty. Sami duševne hnijú, preto nijako ich nemrzí, keď svet hynie v bahne náboženskej ľahostajnosti a naturalizmu. To sú katolíci bez vonkajšieho náboženského elánu len preto, že im chýba ostrý prúd vnútorného života, ktorý by ich uviedol do pohybu. Pre nich stačí, keď si odsedia na prvých miestach pri náboženských akademiách a slávnostiach, zapíšu sa i do nejakého náboženského spolku, ktorý veľmi nepropaguje babskú zbožnosť, objednávajú si i nejaký ten katolícky časopis, lebo kultúrny človek nepočúva len rádio, ale tiež číta. Ale je tu aj druhá skupina múdrych katolíkov, ktorí nerobia nič preto, že sa im nechce. Náboženský leňosi! Tí sa vyhovárajú: Načo by som sa miešal do všetkého, načo by som sa drel, keď nikto ti to neuzná?! Nuž keby každý dnes takto hovoril, potom by sme zahynuli všetci! Koľko roboty sa zmešká vo farnostiach, vo spolkovom živote a vôbec v spoločenskom živote pre lenivosť múdrych katolíkov. I tí sú bez náboženského elánu! Keby v ich duši horela láska k Bohu a k bližnému, nemohli by sa nečinne dívať na biedu brata. Preto, nekritizujme, ale priložme ruky ku pluhu! Obrobme najprv vinicu svojej duše, aby na nej mohol rásť elán katolickej horlivosti a apoštolátu.

Dr. M.

Stigmatizovaná v Severnej Amerike¹

Nedávno dostala sa mi do rúk zpráva o stigmatizovanej Márii Ružene Ferronovej v Severnej Amerike. Jej život má mnoho spoločného so životom známej Terézie Neumannovej. Pochádza, práve ako spomína Terézia Neumannová, z početnej rodiny. Narodila sa ako desiate dieťa sedemnásťčlennej robotníckej rodiny dňa 24. mája 1902 v St. Germain de Grantham, Quebec v Kanade. Jej rodičia sa neskôr presťahovali do Spojených štátov amerických. Jej utrpenie sa začalo po náhlom prechladnutí, po ktorom nasledovala silná chrípka a ochradnutie pravej ruky a ľavej nohy. Jej stav sa zhoršoval, a ona bola trvalo pripútaná ku lôžku. Potrebnej útechy dostalo sa jej od duchovného vodcu, ktorý bol asi konnersreuthským Naberom č. 2. Jeho pomocou ľahko znášala svoje utrpenie a privinula sa láskou k Ukrižovanému. R. 1925, kedy Terézia Neumannová dostala na rukách a nohách stigmy, objavily sa na jej tele znaky po bičovaní. R. 1927 v pôste aj ona bola stigmatizovaná. Začiatkom r. 1928 dostala jazvy po trňovej korune, a v pôste r. 1929 otvorila sa jej rana na boku. Niečo neskôr začaly jej oči roniť krvavé slzy. Okrem týchto zjavov vidíme u nej aj iné mimoriadne dary, s kto-

¹ Refer. Dr. R. W. Hynek.

rymi sa stretáme u kornersreuthskej trpiteľky, ako: videnie do duše, predvídanie rozličných vecí, čítanie golgotských múk, extázy a pod. Na jej prosbu však Spasiteľ neskôr odňal od nej tieto dary a ponechal jej iba jazvy po trňovej korune. Na jej orodovanie boli urovnané napr. národnostné nedorozumenia medzi katolíkmi v diecéze Providence v štáte Rhode Island. Jej modlitby vyprosily mnohým dar obrátenia. Zomrela 11. mája 1936 v povestí svätosti a jej úcta sa udržala dodnes. fr. Columbanus Baboř, O. F. M.

LITERATÚRA

Najnovšie knihy nakladateľstva BONIFACIUS-Druckerei GmbH., Paderborn

MANNES D. KOSTER: Ekklesiologie im Werden, 1940, str. 170, viaz. RM 3.30. V posledných časoch rastú takrečeno traktáty o Cirkvi, množia sa štúdiá, ktoré chcú objasniť, aký vedecký charakter má traktát o Cirkvi. Niektorí kladú dôraz na jeho apologetickú stránku a omedzujú sa na čiru obranu božského pôvodu jednej Cirkvi proti bludárom. Takýto ráz majú staršie príručné učebnice. Iní zasa študujú sakrálny ráz „Božieho ľudu“ (Cirkvi), a hľadajú teologickú definíciu Božieho kráľovstva na zemi. Kto chce pochopiť Cirkev v pláne Božom, musí poznať jej začiatok a cieľ. Pravda o Cirkvi je skrytá v samom živote Cirkvi, preto, kto ju chce poznať rozumom osvieteným vierou, musí pochopiť Cirkev v celku, musí poznať jej život, jej vonkajšie prejavy i jej pozemský cieľ. Táto štúdia je výsledkom 12-ročnej vedeckej práce, a si zaslúži, aby ju preštudovali najmä tí, ktorým je venovaná: theologiae amicis. Toto dielo patrí medzi najlepšie v posledných časoch. — im —

GUSTAV KAFKA: Naturgesetz Freiheit und Wunder. 1940, str. 123, viaz. RM 4.20. Akosi zdedená viera v Boha Stvoriteľa bola pre niektorých prekážkou poznať mimoriadny zásah Boží do prírody, najmä keď išlo o človeka obdareného slobodnou vôľou. Autor tu rieši problémy, ktoré sú už dávno majetkom osvedčenej scholastickej filozofie: Sloboda, zázrak a veda, poznanie zázraku z účinkov, ktorý môže spôsobiť len prvá Príčina. Boh, atď. Jednako mnohé postrehy sú zaujímavé. Nie preto zázrak je zázrakom, že človek tomu verí, ale verí preto, že takýto účinok, ako je zázrak, mohol vykonať len Boh. Vo svetle prirodzeného zákona hovorí tiež o telepatii, telekinézy, sugescii, autosugescii a o tajomstve. — im —

JOHANNES HASSFELD: Vom Reiche Gottes. 1940, str. 120, viaz. RM 2.70. Kniha pre kazateľov. Sú to pôstne kázne autora v paderbornskom dome. Jednotlivé témy sú tak spracované, že možno z nich vybrať látku pre kázne sviatočné, pre triduá, primície, kňazské jubileá a pod. Majú konferenčný ráz, a je v nich shrnutá takmer celá náuka o kráľovstve Božom, o sviatostiach a o siedmych prosbách Otčenáša. Kázne sú časové, ale treba ich študovať. Odporúčam.

NORBERT ROCHOLL: Heilige Sendung. 1940, str. 184, viaz. RM 2.10. Rochollove knihy poznajú dobre kat. nemecké ženy, lebo patria medzi tie najrozšírenejšie. V prítomnej knihe shrnul autor 26 obširných článkov z rôznych časopisov v jeden logický celok. Vedie kat. ženu s kroka na krok v šľapajach cirkevného roku, a ukazuje, čo dáva Cirkev žene, manželke, matke v každom cirkevnom období. Túto knihu by som pomenoval ročítymi duševnými cvičeniami pre ženy. Z najhlbších a z najživotnejších prameňov sýti Cirkev duše našich žien, keď vedia a chcú žiť s Cirkvou. — im —

NORBERT ROCHOLL: Vom Laienpriestertum. 1940, str. 183, viaz. RM 3.60. Jeden učený a nábožný laik-katolík mi raz povedal: Keď sme kat. akciou, keď sa zúčastňujeme na Kristovom kňazstve, nuž nie sme tu len preto, aby sme kňazov poslúchali, ale máme aspoň čiastočné právo rozhodovať. V kat. Crkvi bol vždy jasný rozdiel medzi hierarchiou a veriacimi, medzi kňazstvom a laikmi, ale nebolo vždy jasné východisko ich spolupráce. Dnes vieme dobre, že bez činnosti laikov nedokážeme v pastorácii takrečeno nič. I „Ecclesia laicorum“ musí niečo povedať. A tu zas Nemci majú takého Rocholla, ktorý vie vystihnúť, kedy a čo treba povedať. Túto vzácnu knižku odporúčam našim kňazom, ktorí vychovávajú laikov pre Kat. Akciu. Ale i skúsenejší laici sa obohatia, keď si dielo preštudujú. — im —

JOSEPH BERNHART: Der Cyperwein. 1940, str. 176, viaz. RM 3.90. B. vydáva nové opravené vydanie zbierky básní najlepších nemeckých mystikov. V obširnom úvode zaoberá sa mystickým výrazoslovím, čo je nesmierne dôležité pre pochopenie obsahu básní. Texty sú zostavené priehľadne, a mnohé filologické poznámky a vysvetlivky obľahčujú preniknúť miestami dosť nejasný význam poniektorých výrazov. V zbierkach sú básne všetkých nemeckých mystikov až po Angela Silézia. — im —

PAUL SIMON: Der Kreuzweg unseres Herrn. 1941, str. 124, viaz. RM 3. Pozemský príkladný život božského Majstra ostane navždy živou a naj-

dokonalejšou školou kresťanského života. A kresťanský svet chcel si tento život akosi makateľne znázorniť. Svedčia o tom bohaté maliarske, sochárske a rezbárske pamiatky na celom svete. Krížová cesta je tiež obrazná škola nášho života. V tejto knihe podáva autor krátke rozjímania o živote Kristovom a pritom poukazuje na praktický význam prežívania Kristovho života v živote kresťanskom. Knižočku odporúčam na rozjímanie. Sú v nej tiež myšlienky k pôstnym kázňam. — im —

M. G. LENZ: *Der Aufstieg*. 1940, str. 115, viaz. RM 2.70. Na horu vystupujú traja priatelia: umelec, básnik a filozof. Krása prírody ich takrečeno núti rozmýšľať a hovoriť o vážnych veciach. Shodnú sa v názoroch? Rozprávajú o osude, o milosti, o vine, o poznaní, o kráse, o Bohu, o Cirkvi. Životné, často spletené problémy sa im objasňujú až na vršku hory. Hora je symbol nadprirodzeného usudzovania vo svetle sv. viery. Knihu nech si prečítajú ľudia, toho istého povolania ako traja spomínaní. — im —

JAN DOKULIL: *Lidský život*. Básne 1940. Edícia *Harfa I.*, Bohuslav Rupp, Praha, za 20 a 32 K. Tlmočník cirkevných hymien v českom znení, básnik Krížových dní a tajomných zákonov ľudského Slova poslal nám na recenziu svoju tretiu knihu básní, ktorú nadpísal výstižne: *Lidský život!* Sú to drahé, bolestne a s láskou dozreté plody ducha, ktoré tak zriedkavo dozrejú na poliach poézie. Verše písané srdcom, ľúbivosťou a zrelosťou výrazová a myšlienky zrkadlí sa v nich ako pečat' nebeského posvätenia na prísnom a s oddanosťou spríbuznenom živote. To vidieť najmä na veršoch: *Rok za rokom*, *Paškál*, *Rozjímání při jaslích*, *Zvestování*, a najmä na spevoch velebného rytmického rozpätia: *Očistec* a *Znovu*. Dokulil po Zahradníčkovi sadí najbohatšie a najplodnejšie zrná do zeme obdivovanej českej modernej poézie, a niet sa čo diviť, že ich výkvet vie uchvacovať svojou krásou. — jh.

JOSEF A. JUNG MANN: *Gewordene Liturgie*. Verlag F. Rauch, Innsbruck Leipzig, 1941, str. 356, viaz. RM 6.80. Mnohí nechápu význam a hodnotu katolíckej liturgie preto, že nepoznajú jej dejinný vývoj a základ. Naša liturgia cez storočia sa podrobila rozličným vonkajším zmenám, ktoré vyžadovala potreba čias. Cirkev svätá nikdy nelipla na neodstrániteľnosti niektorých vonkajších prívěskov, ale vždy bedlivo strážila posvätné formy, ktoré dvíhajú myseľ človeka k pochopeniu tajomstiev viery. Preto život liturgický dobre pochopí len ten, kto pozná prameň liturgie. Táto kniha je písaná na historickom podkla-

de, a v tom spočíva jej prednosť. Okrem toho vecne je v nej vysvetlená sv. omša a sviatky celého cirkevného roku. Zaraďujem ju medzi najlepšie liturgické štúdie. — im —

Univ. doc. Dr. ŠTEFAN POLAKOVIČ: Slovenský národný socializmus. Nákladom gen. sekr. HSLŠ, Bratislava 1941, str. 157, Ks 20. Myšlienkové sociálne smery, ktoré rysujú horizont budúcej Európy, rozkľvávaly i u nás mozgy mnohým ľuďom. Pravda, kto pozná našu slovenskú minulosť, aspoň v prvej chvíli zdržal sa úsudku, nevedel sa rozhodnúť ani pro ani contra. Išlo o národný socializmus. Ľudia, ktorí boli zvyklí prijímať všetko tak na lopate, nevedeli, čo ten národný socializmus je, lebo nikto ho nedefinoval, lebo nevedel. V chaose mienok a debát jasné slovo povedala hlava štátu. Treba bolo ďalej určiť, či ten národný socializmus posilní alebo zničí korene, z ktorých sme vyrástli. Prichádza Dr. Polakovič a dáva odpoveď na tisícere otázky, ktoré v dnešných časoch zaujímajú najmä katolíka. Polakovič bystrou okom pozrel na terajšiu situáciu a vo svetle našej kresťanskej tradície povedal, čo načím robíť dnes, ba do určitej miery načrtol nám aj budúcnosť. I táto kniha docenta Polakoviča je vzácny prínos do slovenskej spisby, lebo máme málo takých ľudí, ktorí by vedeli povedať mužné slovenské slovo vo všetkých okolnostiach. Pravda, ide o slovo vedca sociológa, u ktorého láska k rodu s hlbokým vedeckým vzdelaním tvorí nerozlučiteľnú jednotu. Knihu Dr. P. mal by si prečítať každý Slováčik-inteligent.

ALMANACH SPOLOČNOTI JEŽIŠOVEJ na jubilejný rok 1940. Vydal Posol v Trnave, str. 222, cena viaz. neudaná. Rehoľa P. jezuitov oslavuje 400-ročné jubileum. Z novín i z rozhlasu vieme, že toto jubileum oslavuje sa na celom svete. A právom. Veď neoslavujeme jezuitov, ale ich vojenskú prácu v Cirkvi Kristovej, ktorú ťažko shodnotiť. A ich práci musí sa pokloniť celý svet. I naši slovenskí jezuiti vydali Almanach, v ktorom vystupujú pred slovenskú verejnosť ako veľkí oráči katolickej podtatranskej zeme. Niet, vari, oboru, v ktorom by neboli pracovali, preto i náš národ je im vďačný. Tento krásny Almanach odporúčame všetkým, lebo je to zlatá kniha mravčej práce Pátrov jezuitov nielen u nás, lež na celom svete. K jubilujúcej Spoločnosti pripojuje sa i rodina Smeristov. — im —

PAVOL SPIŠÁK: Chváľme Boha. Nakladateľstvo kníhtlač Andrej v Prešove, 1941, str. 377. Neraz si prišiel na východe štátu na bohoslužby do ruskej cirkvi a netrpezlivo si čakal, kedy to už

skončia, lebo takmer nič si nerozumel. A jednako obrady východnej Cirkvi sú také krásne a tak úzko srástly s našou slovenskou dušou. Chýbala nielen našim gréckokatolíkom, ale i nám knižka, ktorá by nám priblížila krásu východnej liturgie. Spišák svojou knižkou zaplňuje citefnú medzeru a dáva nášmu ľudu modlitebnú knižku v slovienskom i slovenskom jazyku. Nájdete v nej všetky modlitby, ktoré sa používajú vo východnej liturgii i v súkromnom živote gréckokatolíkov. Za túto knižku Spišákovi ďakujeme a odporúčame ju všetkým. — im —

CESARE ORSENIGO: Život a dielo sv. Karola Boromejského. Vydal Spolok sv. Vojtecha v Trnave, 1941, str. 355, cena broš. Ks 40. Sv. Karol Boromejský bol typ veľkého reformátora v Cirkvi svätej. Povedali by sme, že preto, lebo ako mladý človek bol karieristom. Ale intímny život tohto svätca prezrádza nám hlboké príčiny úspechov nielen v akejsi diplomatickej pastorácii, lež i vo farskom a malomestskom vedení duší. Bol to muž Boží, a vedený Duchom Božím mohol reformovať všetko. Karol Boromejský bol duchovný karierista, lebo nikdy sa neuspokojil s náboženskou malorysostou, ale každodenne túžil po výšavách kresťanského života. K týmto náboženským výšavam priviedol mnohých. Ako? Dočítate sa v tomto krásnom životopise. — im —

BOHUMIL SPÁČIL: Psallite regi nostro. Nakl. Velehrad, Olomouc, 1941, str. 374, broš. Ks 50. Nevyčerpatelný zdroj posily a útechy najmä pre kňaza je zaiste sv. Písmo. No a máme mnoho možností hľbať o pravdách Písma najmä vtedy, keď sa modlíme breviár. Ale neraz breviár nedá nám to, po čom túžime. To iste nie preto, že by žalmy boli chudobné na duchovné krásy, ale preto, že ich nevieme nájsť, že žalmom nerozumieme. Autor podáva v tejto knihe historicko-mystický výklad prvých 50 žalmov pre kňazov. Knihu odporúčam všetkým oltárnym bratom; rozjímania sú dobré. — im —

Dr. JOZEF GROSS: Výstup duše k Bohu. Nakl. Velehrad, Olomouc, 1940, str. 226, broš. Ks 18. Úvahy sú písané pre rehoľné sestry, ale môžu poslúžiť každému. Autor má široký rozhľad v asketicko-mystickej spisbe, mnoho skúsenosti, a preto mohol napísať akúsi príručku duchovného života. Jednotlivé kapitoly, na pohľad náhodilé, sú pekne logicky spojené a tvoria súladný celok. V českej náboženskej literatúre je to pekný duchovný prínos. — im —

H. MARCON: Licht in der Finsternis. Verlag Ars Sacra J. Müller, München, 1941, str. 125. Sv. omša, križová cesta, sv. ruženec a litánie, to sú

modlitby, s ktorými katolík žije. Jediná myšlienka pri sv. omši môže byť pre človeka vzpruhou v každo-
dennej práci. Autor v knižočke chce ukázať, ako na-
ším využívať duchovné bohatstvo, skryté v týchto po-
božnostiach, ktoré majú byť svetlom v temnotách po-
zemského života. — im

MUTTER JANET E. STUART: Christus froh.
Verlag Ars Sacra J. Müller, München 1941. Malý vý-
bor z listov J. Stuartovej. Tieto listy prezrádzajú osob-
né skúsenosti, zápasy, radostné i bolestné chvíle au-
torky. Hlbala nad tým, aké právo má na nás P. Boh,
rozmyšľala o viere, o Božej vôli, o ľútosti atď. Čo deň
doniesol, to využívala pre svoje duševné dobro v du-
chu odovzdanosti do vôle Božej. — V tom istom na-
kladateľstve vyšlo: H. J. STEUART: Des Men-
schen letzte Liebe, str. 125. Knižočku by som
odporúčal našim paniam. Je to krátky výklad du-
chovného života, o jeho prameňoch, prostriedkoch
a cieľi. Matka, ktorá je zamestnaná výchovou detí,
nájde v týchto krátkych úvahách veľa útechy. — im —

JOHANN KLAUSER: Wie die Welt ent-
stand. Verlag Benzinger, Einsiedeln/Köln, 1941,
str. 27, RM 1.15. Autor žil dlhé roky v horách zapad-
nutej švajčiarskej dediny a z prírody naučil sa pozná-
vať krásu Božieho diela. Úvahy, ktoré napísal, majú
mládeži ukázať, že živá i neživá príroda je tu preto,
aby pomohla duši vystúpiť k nestvorenej kráse, k Bo-
hu. A podarilo sa mu to. Nie násilne, ale primerane
chápaniu mladého človeka otvára krásu ríše nad-
hviezdnej, ktorá musí každého očarovať. — im —

AL. MUSIL: Kresťanské Cirkve nyněj-
šihó orientu. Nakl. Velehrad, Olomouc 1939,
str. 141, broš. Ks 20. Veľký znalec Orientu, Musil,
po svojich mnohých spisoch dáva v tejto knihe prvú
sústavnú štúdiu o cirkvách dnešného Orientu. M. po-
zná z dlhej skúsenosti jednotlivé cirkvi, ich boho-
službu, zriadenie a správu, pozná odbornú literatúru
a vie tiež ťažiť zo stáleho sledovania súčasných uda-
lostí. Knižka po historickej i vieroučno-liturgickej
stránke je veľmi zaujímavá, lebo dáva jasný prehľad
o tom, kde boly príčiny roztržiek medzi Rímom a Cari-
hradom, ale poukazuje i na ohnivo, ktoré i teraz
je schopné obidve cirkvi spojiť. Kniha pre historikov.

Dr. MATYÁŠ LAROS: Duše Svatý, osveť
nás! Nakl. Velehrad, Olomouc 1940, strán 121,
broš. Ks 15. Autor chce vysvetliť význam sviatosti
birmovania ako sviatosti všeobecného kňazstva a apo-
štolského ducha pre dnešok. Známe sú už Larosove
kázne, v ktorých chce priblížiť modernej duši vzne-
šené pravdy evanjelia. Niektorí prirovnávali jeho káz-

ne kázňam Dr. T. Tótha, ale nemyslím, že plným právom. I táto zbierka má mnohé krásne postrehy, nájdete v nej praktické a hlboké myšlienky pre kázne, ale nezdá sa mi, že by tou knižkou bola obohatená česká homiletická literatúra. Pravda, všeobecný úsudok nech podajú tí, čo ju použijú pri príprave na kázeň. — im —

DOMINIK THALHAMMER: O lidech na druhém břehu. Nákl. B. Rupp, Praha 1940, str. 102, broš. Ks 16. Informovať našich laikov o rehoľnom živote je iste chvályhodné. Vieme totiž zo skúsenosti, že niekto by povedzme vstúpil do kláštora, ale o kláštornom živote má strašné predstavy, preto radšej nejde, žije vo svete. Treba poznať rehoľný život v celku, jeho cieľ, prostriedky, potom oceníme i obeť rehoľného života. To mal na myslí autor, keď písal túto knižku. Pravda, všetko posúdil podľa pravidiel a života Spoločnosti Ježišovej, ako by to bola najdokonalejšia rehoľa v Cirkvi svätej. Potom nemá správny názor o rozdelení reholí, a čomu to pripisovať? Kniha je nekritická, lebo v Božej Cirkvi účinne a poňhnané pracujú vyše tisíc rokov aj iné rehole okrem Spoločnosti. — im —

K návšteväť Najsv. Sviatosti oltárnej poslúži vám knižička: Duše Kristova, od talianskeho autora „Eucharistických iskier“. Sú to rozjímania na modlitbu sv. Ignáca: Duša Kristova, posväť ma. Dostať v Nakl. Velehrad v Olomouci za Ks 8. — im —

V dominikánskej edícii Krystal v Olomouci, vo zbierke Vitězové, vyšly nasledujúce životopisy: JILJÍ DUBSKÝ OP.: Eduard Brynych, biskup kráľovohradecký; MICHAL CHALOUPKA OP.: Sv. Ružena z Limy, sestra 3. rehole sv. Dominika. Mladým literárnym atlétom zo srdca gratulujem. Bratia, držte sa, z vašej práce sa radujeme. Ďalej: FR. THEOFIL: Sv. Klement Hofbauer, apoštol Viedne; P. VAVŘINEC RABAS, O. M. Cap.: Sv. Vavrinec z Brindisi. Každý sväzok stojí Ks 4. — im —

Nakl. Vyšehrad, Praha II., Karlovo nám. 5, vydalo tieto brošúry: PHC. ZUZANA KOTÍKOVÁ: Katedrála sv. Víta. Brož. Ks 10. Stručné dejiny svätovítskeho chrámu, ktorý je ozajstnou klenotnicou Česka. — Dr. RUDOLF ROUČEK: Křivoklát, brož. Ks 9. Tiež stručné dejiny hradu, s ktorým úzko súvisia dejiny českého národa. — Dr. OLDŘICH ALBRECHT: Cesty národního hospodářství, brošované Ks 360. Na základe slávnych štúdií národohospodárskych podáva autor teóriu pre nové národné hospodárske podnikania. — im —

Priateľom Smeru, ktorí nám získajú aspoň piatich nových odberateľov, pripravujeme milé prekvapenie z asketicko-mystickkej spisby. Boli by sme radi, keby bolo čím viacej takých, ktorým by sme mohli gratis poslať túto novinku. Dajte sa preto do roboty a získajte nových priateľov našej revue.

Dominikáni. Viacerí študenti prosia písomné informácie o našej reholi. V liste nerôžeme napísať všetko, čo by mali vedieť o dominikánoch. Ale máme krásnu informačnú knižočku, ktorú posielame študentom zadarmo. Tam sa dozviete o dominikánoch všetko. V našom podnikaní spoliehame na pomoc Božiu, ale čakáme tiež na veľkodušných mladíkov študentov, ktorí by nám podali ruky ku spolupráci. Na Slovensku je toľko nepreorananej pôdy, najmä v obore nábožensko-kultúrnom, a tu chceme pracovať v duchu Anjelského Učiteľa sv. Tomáša Akvinského. Do tejto práce voláme študentov, ktorí z bohatstva svojej duše chceli by raz rozdávať chlieb života podtatranským bratom. **MATURANTI,** hláste sa v redakcii **SMERU!** **SMERISTI,** upozorníte na našu rehoľu študentov, ktorí by chceli s nami pracovať, ktorí by chceli byť dominikánmi.

U. Ž. Keď nemáte náš osobný šekový vpliatny lístok a chcete podporiť Smeristický tlačový fond, ľahká pomoc. Kúpte si za 5 hal. bianko šekový vpliatny lístok a napíšte tam číslo nášho šekového účtu 6181, a vaša podpora k nám pride.

F. C. SMERISTICKÉ hnutie vyrastá naozaj z Božej milosti. Netajím, že hmotné prostriedky nemáme, ale nechýba nám účinná pomoc Božia. Myslím, že tomu najlepšie rozumujú tí, čo SMER odoberajú, ale nevyrovnávajú dlžobu; myslia si totiž, že my máme neznámy patent na finančné zázraky. Ten patent nemáme, ale máme veľkú trpezlivosť a veríme, že **SMERISTI** na svoju predplatiteľskú povinnosť nezabudnú.

K. W. Pán Boh vás neurčil na to, aby ste posudzovali život svojho miestneho duchovného. Viete vy, prečo tak robí a nie tak, ako vy si to myslíte? Nie, nesúďte; a nebudete súdený. On sám sa bude zodpovedať zo svojho života večnému Sudcovi, nestarajte sa preto, čo bude potom... Teraz je vašim predstaveným, zastupuje Krista, a kto jeho poslúcha, poslúcha Krista samého.

A. L. Uznávam, že je to smutná vec, keď vonkajší život verejného činiteľa je čistou oportunistickou formalitou. Najhoršie je, že takí ľudia si myslia, že každý člen národa je presvedčený o ich „katolicizme na betón“. Horkýže, veď v každej krčme sa povráva, ako žijú. No ale takí nikdy nezachránili ani Cirkev a nezaslúžili sa, veru, o národ, lebo keď sa nacisti vylúčili z tela verných, dobrovoľne odpadli. Odišli do ústrania a tam si vydychujú, zažívajúc na-

sbieraný tuk. Nuž tak bude aj s tými katolikmi, ktorí Krista potrebujú len pre kariéru. Tí raz počujú slová: Beda vám, farizeji...

L. Š. Farár v. v. nám napísal: Ku slávnemu dňu vášho vynikajúceho svätého prijmite moje srdečné pranie, aby večné SLOVO na orodovanie sv. Tomáša zabezpečilo vám dostatok hmotných prostriedkov, práceschopného zdravia, hlbokej inteligencie a silu svätej vôle, žeby ste mohli s veľkým výsledkom pracovať ad redigendum omnem intellectum in captivitate Christi.

L. O. Zdá sa mi, že ste presvedčený o svojej nenahraditeľnosti vo spoločnosti. Viete, že sú aj takí ľudia, a bývajú to zvyčajne starí, čo si myslia, že ten mladý nevie ani krížom slamy preložiť. Preto robia sami všetko. V noci nespia, cez deň behajú sem a tam, zachraňujú situáciu, lebo bez nich prestal by sa svet točiť okolo slnka. Nepatríte hádam medzi nich? Nuž, najúčinnjší liek by vari bola kresťanská skromnosť, ktorá nič nepodniká nad osobné sily. Potom, keď sa miešate do všetkého, keď chcete vedieť o všetkom, keď musíte prečítať všetky noviny a vypočuť všetky zprávy zo všetkých európskych i zámorských rozhlasových staníc, povedzte mi, ako môžete rozprávať o duchovnom živote? Zredukujte svoje terajšie požiadavky nie na minimum, lež na minimálne maximum, a ostane vám čas aj pre dušu. Potom vám napíšem, čo máte robiť.

H. D. Ťažko presvedčiť niekoho o tom, že žiť duchovným čiže náboženským životom je povinnosť každého kresťana. U niektorých je to zatvrdilosť. U iných lenivosť, zbabelosť, lebo nechcú sa zriecť ničoho, nič nepodniknú, aby sa neprebudili z omamujúceho spánku náboženskej ľahostajnosti. Burcujte, napomínajte, a hlavne poučujte príkladom! Váš príklad nech je stálym výkričníkom, zdôrazňujúcim nevyhnutnosť reformy života tých ľudí, ktorí žijú s vami a ktorí duchovne hnijú.

Na tlačový fond prispeli: R. Formánek, kanonik, Nitra 30 Ks; po 20 Ks: P. Maxoň, Bratislava; Dcéry Božského Vykupiteľa, Prešov; J. Kohút, Kláštor pod Zb.; G. Kokodičová, Trenčín; po 10 Ks: M. Úradník, Soblahov; A. Trnovská, Bratislava; po 5 Ks: R. kat. farský úrad V. Borové; A. Vlčko, Topoľčany. Všetkým Pán Boh zaplať!

S M E R, revue pre duchovný život. Vydávajú trenčianski dominikáni. Zodpovedný redaktor Dr. I. Müller. Používanie novinových známok povolené výmerom Min. dopr. a ver. prác, rezort poštový v Bratislave pod. čís. 144.487-III/1-1940. Dozorný pošt. úrad Trenčín. — Tlač V. Čelko a spol., Trenčín.